

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 15. Марта 1892.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слаати упутицом на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

Одбор је општински на предлог суда општинског ставио у буџет општински за ову 1892. год. приход од приреза 20% од непосредне порезе за подмирење својих редовних издатака, и послао га према члану 40. зак. о општинама државном савету, као сталном окружном одбору за вар. Београд на одобрење.

Државни је савет одобрио поднети буџет општински сем поменуте позиције прихода од приреза са тога, што према чл. 12. тач. 4. треба да претходи зборско решење за прикупљање приреза.

Како је овај прирез и до сада прикупљан на основу ранијих одлука надлежних власти и сад се према наредби Државног Савета има извршити само формалност према садањем закону о општинама, која се састоји у одобрењу зборском, — то је суд општине вароши Београда предложио а одбор је општински, чинећи уједно распоред на што се има прирез утрошити, — у седници својој од 1. Марта 1892. год. а на основу чл. 13. тач. под в. чл. 70. тач. 2. решио да се сазове

ОПШТИНСКИ ЗБОР НА ДАН 22. МАРТА 1892. ГОДИНЕ да одобри:

ДА СЕ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ МОЖЕ ПРИКУПЉАТИ ОД ЊЕНИХ ГРАЂАНА ПРИРЕЗ ОД 28% НЕПОСРЕДНЕ ПОРЕЗЕ.

ПРИХОД ОД ОВОГ ПРИРЕЗА ДА СЕ УПОТРЕБИ:

- За подмирење редовних општинских издатака у 1892. год. приреза-20% (двадесет од сто) од непосредног данка као што је буџетом предвиђено;
- 8% (осам од сто) приреза да се покупи само за друго полгође ове 1892. год. и да се употреби на откупљивање имања ван рејона варошког.
- У 1893. год. и осталим годинама за њом да се сав прирез од 28 од сто има употребити на откупљивање добара ван рејона варошког и на пошумљавање тог земљишта.

Овим откупљивањем и трошењем приреза руковаће нарочито одборско повереништво, што ће одбор општински имати у своје време да одреди.

г). Прирез овај од 28 од сто купиће се сваке године и употребљавање се на одређене смерове све донде, док се потреба означена не подмири.

Ко од гласача буде за целокупан предлог, гласаће „за“ а сви они који не буду за предлог или би хтели ма какве измене да учине гласаће „против“.

Право гласања на општинском збору, према чл. 14. закона о општинама имају сви пунолетни чланови општине, који плаћају 15 дин. годишње непосредне порезе, а који нису под старатељством или који по прописима чл. 16 и 17. овог закона, право гласања немају или су га изгубили. У задрузи имају право гласања на збору сви задругари, ма сви скупа не плаћали 15 дин. непосредне порезе, ако нису чланом 16. и 17. изузети. Тако исто имају право гласања и она лица, која су ослобођена од плаћања порезе по члану 61. тачке в. и г. закона о непосредноме порезу) што су постала неспособна за рад, или су инвалиди, или они, који примају милостињу из државне касе.

Немају право гласа на општинском збору:

1., они који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или који су лишени грађанске части за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа, који безчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана издржане казне;

2., који се налазе под судским ислеђењем за дела под 1. наведена;

3., који су пали под стедиште за време док стедиште траје;

4. који су под полицијским надзором;

5. који ма колико дугују у име порезе осим текућег полгођа.

Официри, војници сталног кадра не учествују по 16 ом члану закона у саветовању општинског збора.

3 бор овај почеће у 8 часова изјутра а бирачи могу долазити на изборно место до 6 часова у вече тачно, у које ће време престати пуштање бирача на биралиште.

Гласање на овоме збору вршиће се по квартовима и то на овим местима:

а) За **кварт варошки** — у основној мушкој школи код саборне цркве (дубровачка улица).

б) За **кварт теразиски** — у теразиској муш. школи (улица 2 јаблана).

в) За **кварт дорђолски** — у основној мушкој школи (Душанова улица).

г) За **кварт савамалски** — у основној мушкој школи улица Краљевић Марка.

д) За **кварт палилулски** — у основној мушкој школи (школска улица); и

ђ) За **кварт врачарски** — у основној мушкој школи (пријепољска улица, спрочу војне болнице).

Бирачки одбори састављени су овако:

За **кварт савамалски**: Председник, Гаврило Бркић одборник; заменик Светозар Боторић, одборник; чланови: Пера Спасић, апотекар, Вуја Ранковић приватије, Јеврем Главинић трг., Аксентије Тодоровић магазија; заменици: Арса Кржић трг., Андра Банковић столар.

За **кварт дорђолски**: Председник, Никола Х. Поповић одборник; заменик Танасије Капетан-Спасић, одборник; чланови: Богосав Поповић берберин, Лазар Радовић јорганџија, Јеврем Петровић терзија, Коста Глишић учитељ; заменици: Исидор Николић столар и Ђира Петровић каф.

За **кварт теразиски**: Председник, Илија Борђевић одб.; заменик Мића Петровић одб.; чланови: Петар Маринковић абаџија, Милић Марковић трг., Мата Срећковић бакалин, Урош Благојевић учитељ; заменици: Никола Димитријевић каф. и Живко Тодоровић магазија.

За **кварт палилулски**: Председник, Фил. Васиљевић одборник; заменик Мих. Бончић одб.; чланови: Тома Лазаревић каф., Мих. Милићевић књиговођа, Јевђ. Чоловић бакалин и Милић Тодосијевић бакалин; заменици: Којадин Караџић бакалин и Миљко Крављанац земљоделац.

За **кварт врачарски**: Председник Соломон Азријел одборник; заменик др. Мил. Радовановић одборник; чланови: Михаило Радивојевић рачуноиспитач, Паја Михаиловић председник гл. контроле, Сава Антоновић проф. Милут. Степановић чиновник вој. министарства; заменици: Милан Буровић магазија, Никола Николајевић писар мин. финан.

За **кварт варошки**: Председник др. М. Т. Леко одборник, заменик Ђока Димитријевић одборник; чланови: Марко Петронијевић кројач, Борђе Одавић мењач, Михајло Илић трг. и Коста Аврамовић сарач; заменици: Наум Јамандијевић јорганџија и Сава Костантиновић трговац.

ОД СУДА ОПШТИНЕ ВАР. БЕОГРАДА, ОД 6. МАРТА 1892. ГОД. АБР. 4235.

ДОМ СИРОТНЕ ДЕЦЕ

Завод за васпитање српске сирочади

ИЗВЕШТАЈ УПРАВЕ

О СВОМЕ РАДУ У 1891. ГОДИНИ
ГОДИНА ДВАНАЕСТА

(НАСТАВАК)

V. Школа.

И ове је године имало друштво у Дому целу основну школу, која се дели на 2 одељка: I и II разред за себе су, а III и IV опет за себе. У школи раде две учитељице. Рад у школи оцењен је од школског надзорника г. Живана Живановића, професора, као одличан.

До ове године основна школа у Дому имала је свој нарочити, скраћени, наставни програм. Али од почетка нове школске 1891—1892 године ради се у основној школи Дома тачно по наставном програму, који вреди за наше јавне основне школе.

Ван Дома иду у школу она деца, која походе гимназију или вишу женску школу. То су деца, која уживају помоћи од министарства иностраних дела или она, коју управа мисли да

спрема за просветне раднике у Дому сиротне деце. Већина деце учи у школи добро.

VI. Радионице,

Још од маја 1888. године постојала је у Дому корпарска радионица. У јануару 1891. године основана је у Дому и четкарска радионица.

У првој радионици стално су радила два друштвена питомца Алекса и Васа. Они су записани као шегрти корпарски, и, ако им да Бог здравља, биће временом мајстори. Корпарска радионица дала је ове године неколико врло лепих комада. Од тих су два откупљена за Краљев Двор.

Четкарска радионица у течају ове године усавршена је. Но и она је за то тако кратко време доста разграната. Дом је у стању да израђује све врсте четака. Са захвалношћу помињемо да Двор Његовог Величанства све потребе у четкама подмирује из дома. И председник београдске општине г. Милован Р. Маринковић наредио је да се четке које општина набавља, купују само у Дому Сиротне Деце.

После три године, можемо тврдити, да је ручни рад корисан по децу. Она у њему налазе у ваншколско време занимања и користе самој кући. Међу тим по неки питомца који учи шко-

лу, показује лепе напредке и у овоме ручном послу.

Обе радионице потпомагао је у 1891. години г. Министар Народне Привреде, г. Коста С. Таушановић са 3000 динара на годину. Благодарни тој помоћи управа је била у стању да радионице унапреди. Она је на молбу управе Ратарске Школе из Краљева, примила била два питомца да се у корпарској радионици усаврше у раду корпарском. Оба питомца Управа је примила на 5 недеља у Дом на стан, храну и све остало бесплатно. Желила је да се тиме бар у неколико одужи добротности које је учинио радионицама г. Министар народне привреде. Г. Таушановић стекао је право на захвалност и признање свију оних који желе истинска напретка нашим занатима и занатском образовању у опште.

VII. Слава.

Према статутима Дом Сиротне Деце слави сваке године словенске апостоле Св. Кирила и Методија (11. Маја). Овогодишња слава одвојила је од свију досадањих. То је била прва слава.

О слави походили су Дом врло многи одлични гости и пријатељи српске сирочади. Не

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА
13. РЕДОВНИ САСТАНАК
20. Фебруара 1892. год.

Председавао председник г. М. Р. Маринковић, били члан суда: г. Ј. Илић; од одборника г. г. Миа. О. Петровић, Р. Драговић, В. Нерандић, С. Азриел, М. Ј. Марковић, Н. Х. Поповић, Др. М. Т. Леко, К. Петровић К. В. Михајловић, Јов. Христић, Ј. Вуровић, М. М. Ворђевић, Љ. Јовановић, В. Ж. Нешић, М. Трпковић, А. Радовић, Мића Петровић, В. С. Новаковић, М. Јовановић, Др. Радовановић, Др. Алкалај, Н. Р. Поповић, В. Тодоровић, А. Ј. Одавић, М. Калетановић, М. М. Ђорић Дим. Гајић, Св. Ристић, М. М. Бончић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 17. Фебруара 1892. год. и примљен је без икаквих измена.

II.

Председник саопштава одбору, да ће се у суботу 22. о. м. држати у цркви Саборној пре подне благодарење у спомен ступања на престо Његовог Величанства и прогласа Краљевине. Позива чланове одбора, да дођу у цркву и одакле сви скупа у двор на удворење.

Одбор је примио к знању овај позив.

III.

Председник саопштава одбору, да је одборник г. Коста Д. Главинић дао оставку на чланство сталног повереништва за надзор при грађењу трамваја.

По саслушању овога одбор је уважио ту молбу г. Главинића и на његово место изабрао г. Милана О. Петровића, одборника.

IV.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 2522, 2524, 2482, 2502, 2504, 2503, 2481, 2523, 2505 и 2521 којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су Коста Лист, Милан Брадић, Милан Лазаревић, Димитрије Недељковић, Коста Јеремић, Јован Јовановић, Сава Ђурић, Никола Ђорђевић и Риста Тодоровић непознати; да су Јован Вихеле и Стеван М. Петровић доброг владања, а сиротног имовног стања; да је Димитрије — Фрања Таутовић доброг владања и средњег имовног стања; да су Душан Петровић и Коста Николић — Асталић доброг владања и доброг имовног стања.

V.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротноме стању.

можемо а да не споменемо нека имена: Тога дана Дом су походили: Његово Високопреосвештенство Господин Митрополит Михајл; велики добротвор Дома, први друштвени председник, честити г. Никола. Крسمановић; велики пријатељ српске сирочади г. Сава Грујић ђенерал с госпођом; госпођа Розети; госпођа Ваја К. Таушановића; г. Пера И. Јовановић с госпођом; г. Ђока Аћимовић с породицом; Едија Були с породицом, госпођа Христина Ник. Хаџи Томе: г. Сава Богдановић, г. Тодор Ђурић, г. Аврам Леви и многи други добри људи и пријатељи српске сирочади.

По подне о слави приредили су наши питомци забаву. Осим њих певале су и ученице Више Женске Школе под управом г-ђе Милановићке и ученици II. београдске гимназије под управом г. Стев. Шрама. Хвала им!

Веселе је зачинила војна музика, коју је Дому послао бесплатно ђенерал г. Анта Богићевић, који нас је тиме обвезао.

Гости су походили Дом, а сваки је нашао по коју лепу реч да каже било председнику, било ком члану Управе. Руски посланик г. Персијани изводео је председнику изјавити своје потпуно задовољство, рекавши: „Све што сам у овом Дому видео чини вам част.“

По прочитању свију тих молба СБр. 3069 3070, 2929, 2889, 2868, 2970, и АБр. 2506 одбор је изјавио мишљење, да се суд предходно увери о имовном стању молиоца Димитрија Јовановића, Катарине Чомора, Марије Илић, Љубице Трпковић, Павла Хила, (за овога и о поданству) па тек онда да им изда тражено уверење; да се Николи Симићу може дати тражено уверење, да се Вучко Јоксимовић, великошколац, обрати својој општини за уверење о немаштини.

VI.

Председник износи одбору на решење молбу Илије Савића, пензионера, којом моли, да се разреши од дужности присутника за ову годину.

По прочитању те молбе АБр. 4041 одбор је решио, да се молба Илије Савићу уважи, а на његово место изабрао је Фердинанда Розелта за присутника у овој 92 год.

VII.

По прочитању протокола лицитације АБр. 4042, држана 20. Фебр. 1892. год. за набавку одеда позорницима, служитељима и ватрогасцима, одбор је решио, да се набавка одеда прописаног за позорнике, ватрогасце и служитеље уступи Сави Деспотовићу, кројачу оvd. за цену од осам хиљада две стотине педесет и девет динара и двадесет и пет пара;

VIII.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 258, држане 19. Фебр. 1891. год. за грађење калдрме преко цалилулског трга која је остала на Панта Манојловића као најнижег понуђача и понуде Косте Трпковића оvd. хлебара ГБр. 257 којом нуди још нижу цену, одбор је одлучио, до се између ова два понуђача држи ужа лицитација и поднесе одбору на одобрење.

IX.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 241, држане 18. Фебр. 1882. год. за довршење калдрме у Душановој улици, одбор је одлучио, да се ова лицитација одбаци и друга расписе.

X.

Председник износи одбору на решење молбу Ђоке Јовановића, којом моли да се одреди место на коме ће се подићи статуа Др. Јосифа Панчића као и да прими на себе суд општински прикупљање прилога за исплату ове статуе.

По прочитању те молбе одбор је овластио повереништво за улепшавање парка калимегдан-

У Дневнику Дома стоје под 11. Мајем забележене ове речи: „Ово је био дан весела, дан среће. Нека би дао Бог, да овај дан остане вазда светом дан у животу овога Дома! И докле је ове слоге у Управи, ове братске искрености као што је сада, докле ће бити са нама Бог, Бог слоге и Бог деце ове. Благо онима, који у овом послу издрже до краја! Добри људи, који помажете ову установу, благо вама!“

VIII. По м е н и.

Још пређашњих година био је порађи случај, да су се појединци у жалости својој сећали српске сирочади. У 1891. години било је неколико прилика, да су се родитељи или браћа или родбина јављали с даровима Дому Сиротне деце. Прилажући за српску сирочад они су олакшавали свој бол и своју тугу за изгубљеним милинама.

Г. Таса Ј. Миленковић, члан суда, велики пријатељ све — српске сиротиње, човек који је радио на оснивању овога Друштва, још у 1879. години, и лане и ове године послао је Дому сиротне деце 60 динара, као спомен на његову добру супругу покојну Ленку.

Госпођа Софија Бучовићка и г. Јов. Жујовић професор велике школе, место да деле по гробљу,

ског да ово питање регулише па о учињеном одбор извести.

XI.

По прочитању понуде Ђорђа Ж. Нешића и Јоргаћа Х. Јовановића АБр. 2420, одбор је решио, да се изношење ђубрета из квартова врачарског, савамалског уступи за једну годину дана т.ј. до краја 1892. год. Ђорђу Ж. Нешићу и Јоргаћу Х. Јовановићу за укупну цену од четир стотине педесет динара.

XII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 3046, држан 15. Фебр. 1892. год. за давање под закуп права на вађење и продавање песка са обале савске и дунавске, на којој није било ни једног лицитанта, и понуде Ђорђа Грабова оvd. кафеџије СБр. 2969, одбор је решио, да се право за вађење и продавање песка са обале савске и дунавске уступи Ђорђу Грабову за годишњу суму од хиљада и пет стотина динара с тим да закупац буде дужан давати општини песак бесплатно за њене грађевине, зидања гробница и за потребу општинске баште.

XIII.

Рачуноводство ово општинско извештава одбор да је потребно да се одреде стална повереништва за преглед рада око поткивања општинске тегдеће стоке сарачког сатлерског посла и ковачко-коларског посла око волова општинских.

По прочитању тих извештаја СБр. 3064, 3063, 3065 одбор је овластио председника општине београдске да са судом општинским одреди ова повереништва.

XIV.

Председник општине подноси одбору свој предлог о начину чишћења улица београдских.

По прочитању тога предлога АБр. 121, одбор је одлучио, да председник општине у поговору са председником водоводне надзорне комисије г. М. Стаменковићем избере најбољи начин за одржавање чистоће по улицама београдским, па о томе извести одбор.

XV.

Одборник г. Мата Јовановић саопштава одбору, да је у касарнама београдским велика нечистоћа и да има много нагомиланог ђубрета.

По саслушању овога, одбор је препоручио

они су за покој душе своје ђери, односно супруге, пок. Стане, даровали Дому сиротне деце 50 дин.

Г. др. Коста Динић, народни посланик, г. Милош С. Динић, професор и сестра им г-ђица Даница Динићева, послали су 50 динара дому за покој душе своје оцу пок. Стевану Динићу, који је преминуо 13. Марта 1888. године.

Г. Јовица Барловац, трговац из Београдај подигао је у Дому сиротне деце споменик својој супрузи покојној Катарини, даровавши Дому у име њено 500 дин. И о парастосу даровао је г. Јовица Дому 30 дин.

Честита браћа Перићи Светозар и Петар подигли су, такође споменик своје прерано умрломе брату Радомиру, приложивши за Дом Сиротне Деце 500 динара, у име свога покојног брата. Они су ово извршили баш на годовни дан смрти брата им.

(Наставиће се)

председништву да на надлежном месту поради да се по касарнама одржава чистоћа у сваком погледу као и да се приликом преноса сламе и сена не прави ђубре по улицама

XVI.

Председник, извештава одбор да је предузимач за подизање електричног осветљења у Београду поднео извод из пројекта за инсталацију електричног осветљења у Београду.

По саслушању овога и прочитању писма предузимачевог АБр. 1335, одбор је одлучио, да се ова ствар упути сталном повереништву за грађење електричног осветљења у Београду на проучавање и извештај.

XIV. ВАЖНИ САСТАНАК
24. Фебруара 1892. год.

Председавао председник г. Милов. Р. Маринковић; били од чланова суда: г. Јов. Илић; од кмет. помоћника: Младен П. Тодоровић; од чланова одбора: г. г. С. Боторић, Мића Вељановић, М. М. Ворић, И. Борђевић, М. Борђевић, Н. Х. Поповић, Љ. Јовановић, Ф. Васиљевић, М. Капетановић, С. Азриел, А. Ј. Одавић, Н. Р. Поповић, Ђ. Димитријевић, К. Д. Главинић, М. О. Петровић, М. Јовановић, Ђ. С. Новаковић, В. Тодоровић, Др. Радовановић, Р. Драговић, М. П. Вончић, Др. П. Поповић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице државе 20. Фебр. год. и у одлуци бр. 138 учињена је допуна, да се и при износу ђубрета из касарне пазн, да се исто по улици не просипа.

II.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 4011, 4018, 4038, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му Љубомир Јовановић и Владимир Петровић непознати, да је Димитрије Лазаревић каф. доброг имовног стања, а да му је његово владање непознато.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротноме стању. По прочитању тих молба, СБр. 3190, 3235, 3218, одбор је изјавио мишљење, да се Невени Ж. Секулића, овд. удови може дати тражено уверење; да се суд предходно увери о имовном стању Вучка Н. Борђевића, и Дује Вуковића, удове, па тек онда да им изда тражено уверење

IV.

Председник износи одбору на решење акт надзорне водоводне комисије, којим се предлаже да се за спровод водовода кроз насељене улице на енглезовцу и за довод воде до новог гробља одобри накнадни кредит од 80.000 дин.

По прочитању тога акта АБр. 4025, одбор је решио, да се по предлогу надзорне водоводне комисије одобри накнадни кредит од осамдесет хиљада динара за спровод воде кроз насељене улице на енглезовцу што су у акту назначене и до новог гробља.

V.

Председник износи одбору на решење извештај повереништва за трошаринске ствари односно тражења друштва кнеза Гагарина АБр. 3933, и управе трошаринске АБр. 2516.

По прочитању тога извештаја АБр. 2517 одбор је на предлог г. г. Ђ. Ж. Нешића и Андре Одавића, одборника, после поименичног гласања са 21 против 1 (4 нису гласала) решио, да се сви они трговци ослободе трошарине, који поднесу уверење царинарнице о томе, да су до 21. Дец. 1890. год. па и тај цео дан подигли еснаж из царинског магацина па ма и да нису платили царину, но су имали кредит државни.

Она пак, која то у остављеном року не учине, да буду дужни платити трошарину.

Односно тражења друштва кнеза Гагарина, да се у идућој седници решава.

VI.

Одборник г. М. Капетановић као члан повереништва за улепшавање Калимегана, овлашћеног решењем одборским од 20. Фебр. 1892. год. АБр. 4063 за регулисање ствари о постављању статуа пок. Јосифа Панчића, извештава одбор, да се је повереништво сложило, да предложи одбору, да се статуа подигне о трошку општинском у парку на вел. пијаци као и да суд општински прими на себе прикупљање добровољних прилога за исплату ове статуе.

По саслушању овога одбор је одобрио у свему оба ова предлога повереништва с тим, да прикупљање прилога врши суд општински без икакве материјалне одговорности општине, а трошак око подизања статуе да се исплати из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

VII.

Председник извештава одбор да је одборник г. др. Лаза Пачу на страни, те да услед тога повереништво за преглед планова за канализацију, кога је и он члан, не може да држи своје састанке, па предлаже, да се на његово место други избере или још један члан дода.

По саслушању овога одбор је решио, да и одборник г. др. Павле Поповић буде члан овог повереништва.

VIII.

Председник напомиње, да би сада био на реду претрес извештаја повереништва за назив и нумерисање улица београдских.

Одбор је одлучио, да се овај предмет остави за идућу седницу.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Привремена позајмица. На основу закона о допуни закона о трошарини у вар. Београду, што је пре неки дан објављен у званичним новинама, општина је београдска закључила привремену позајмицу до два милиона динара у сребру код прив. Народне Банке Краљевине Србије, којим ће, новцем продужити већ започете радове на водоводу и осталим предузећима до закључења сталног зајма од 10 милијуна. Истом ће се овом позајмицом покрити и привремени дуг општине београдске код београдске задруге за штедњу од 1,300.000. дин.

ИЗВЕШЋЕ

о владању стоке на општинској кланици и раду општинских спољних надзорника

за месец фебруар ове године.

I.

ЗА ГРАЂАНСТВО ЗАКЛАТО ЈЕ:

435 ком. волова; 218 ком. кржава; 161 ком. телади; — што су укупно тежили 6711 вила; — 18 ком. овнова и оваца; 919 ком. јагањаца; — 1625 ком. свиња; — дебелих и средњих — на меру, које су укупно тежиле 110.444 вила; 74 ком. прасади до 20 вила и 44 ком. прасади до 10 вила.

II.

ЗА ВОЈСКУ И ОСТАЛЕ ДРЖАВНЕ ЗАВОДЕ

213 ком. волова и 104 ком. кржава, — Од ове стоке, коју је лиферант клао, продато је за официре 8.703 вила, а претекло је и у варош за грађанство унето 3589^{1/2}

вила, — за месо издато г.г. официрима и за вишак у варош унесени, наплаћена је прописна такса — аренда.

Од напред поменутог броја свиња марвено — лекарским прегледом нађено је 71 комад заражене бобицама, од којих је месо прописно поништено.

Приход од заклате стоке за грађанство био је 31.009 10 динара. — Од заклате стоке за војску и то: за стоку коју је лиферант клао; за месо издато официрима; за претекли вишак унесени у варош за грађанство наплаћена је такса — аренда у 1651 60 динара

Свега прихода од аренде месарске у месецу фебруару, било је 32.660 70 дин.

Према доставима спољних надзорника било је ових неуредности.

I. Кријумчарење: једна кржава; седам јагањаца; четири дебеле свиње; два прасета и једну овцу.

II. Криве мере: једанајест случајева.

III. Један случај продаје сува бобицава меса.

IV. Петнајст случајева бесправно продавање меса.

Крива мера нађена је у продавницама ових месара: — Јефте Најдановића, Мике Константиновића, Богоја Грујића, Буре Милосављевића, Ђуре Аћимовића, Живојна Цокића и Владимира Савића.

А кријумчарили су по изменце:

Никола Тасић месар, једно свинче, Рудолф Маркус кувар, једно свинче, Веља Бошковић кафеџија, једно свинче, Никола Петровић механџија, једно свинче, Живан Бугарчић кафеџија, једно прасе, Миша Петровић госионичар, једно прасе, Данило Ковачевић клач, једну кржаву, Спасоје Трајковић, млекаџија једну овцу, Сима Павловић кафеџија, једно јагње, Мијаило Михајловић госионичар, једно јагње, Ђока Стефановић кафеџија, два јагњета, Алекса Димитријевић кафеџија, два јагњета, Јоца Петровић госионичар, једно јагње.

Са свима овим лицима, код којих су нађене напред побројане неуредности, поступљено је по правилима о слободном клању стоке и продаји меса, и по кривичном зак.

Г. Др-у МАРКУ Т. ЛЕЉУ
(II. одговор).

У 11. броју ових новина је г. Марко Леко изнео своју другу одбрану од мојих „напада“. Пре него што приступим одговору, хоћу да исправим смисао речи напада, те да са зна ко кога напада. Позната је ствар, да сам ја у име комисије објашњавао пред општинским одбором уговор о електричном осветљењу. Тај је уговор *напао* г. Марко Леко речима: „да га је изненадила смелост, којом се један, за општину тако штетан уговор подноси представништву вароши с препоруком да га усвоји.“ По себи се разуме да се тај *напад* тичао и мене, који сам, како г. Марко вели, творац тога уговора. Ја сам очигледно уговор па и себе *бранио* у одбору од напада г. Маркових. Г. Марко је после те нападе пренео у овај лист и непрестано и

данас већ свршени уговор напада. Од куда се сад на један пут моје браћење уговора и самога себе претворило у „нападе“, знаће само г. Марко.

У прошлом мом одговору био сам мало опширнији, е да би читаоци били боље обавештени о спорним питањима. Сада пак пошто се зна како ствар стоји, моји ће одговори бити много краћи и прецизнији.

1. Да је основица, на којој господин Марко Леко изводи рачун о коштању гасног осветљења погрешна, показао сам у прошлом мом одговору, највећим ауторима хемичарима. Г. Марко ми каже „да сам се огрешио што сам хтео да се закљоним именима тако славних људи“. Увиђам и сам да сам се огрешио што сам научне податке изнесене у научним делима примио за готово. У будуће ћу се закљавати или именом г. Марка Лека или именом његовог познаника у Бечу.

2. Код оног примера, који је г. Марко навео, како би елек. осветљење извесних лондонских улица стало два пут скупље од гасног, ја сам у прошлом одговору тражио од г. Марка да најпре упореди интензитете обе врсте осветљења па тек онда њихове цене. Он ми сад одговара како се у наведеном листу без икаквог даљег коментара просто и јасно наводи, како би поменуто ел. осветљење стало два пут више од гасног. Ја држим, да би најбоље било да се г. Марко обрати коме свом познанику у Лондону па да распита у каквом односу стоје интензитети та два осветљења.

Г. Марко вели како би могао да наведе „још неке примере о томе како је електрично осветљење скупље од гасног“ али налази како то ипак за сада неће бити потребно. И ја држим да то неће бити потребно. Узгред само да напоменем овај факт: пре 15 година у целој Јевропи се није могла видети ни једна елек. лампа у практичној употреби, а све су иоле веће вароши већ имале гасног осветљења. Данас пак не може се ни кроз средњу какву варош проћи а да се ма где не угледа елек. светлост. Г. Марко би могао у свом слободном времену размишљати, како ли се све то могло десити у овом тако материјалистичном времену у коме ми живимо?

3. Г. Марко је нашао у мом последњем одговору страхан фалсификат, јер сам неким његовим речима додао реч „бар“. Ја сам два пут те његове речи озбиљно цитирао: један пут приликом мог одговора у општинском одбору, а други пут у мом прошлом одговору код тач. 4. И оба сам пута те речи верно навео. По трећи пут сам такође у прошлом мом одговору код тач. 7. навео те речи у иронији, и иронија је баш у тој речи „бар“. Став о коме је говор изашао је скраћен и то буну госп. Марка. Цео став којим се г. Марко ценка са повластичаром по свршеној погодби могао би бити од прилике овакав: Оно, знате, ако нам не можете дати свуда лампе од 60 свећа у место оних од 16, ви нам дајте „бар за оно осветљење за које општина плаћа 80.000 дин.“ Од целог става штампано је само оно под наводним знацима па дакле и фалсифицирана реч „бар“. Да сам знао да ће реч „бар“ играти тако велику улогу код критике на елек. осветљење и да г. Марко није осетљив спрам таквих иронијских израда ја би био издашнији. У осталом у будуће ћу се поправити.

4. У последњем мом одговору, а у тачки 8 нарочитим сам упоређењем цитата „дока-

зао да нисам измислио ону примедбу о којој ме је обедио г. Марко. Видећи се у невољи, г. Марко преноси значај те његове примедбе на друге речи а не на оне које сам ја као најважније узео. Кривица је г. Маркова што није у свом ставу истакао одма оне речи на које он полаже највећу важност. А кад је цела примедба написана истим слогом, онда од мене зависи како ћу је схватити, па сам тако и одговарао.

5. У тачки 6 мог последњег одговора а у објашњењу разлике између ширења инсталације на даљину и између њеног гушења развијања у истим границама, казао сам да се струја мање губи у краћим спроводницама но у дужим, и да губитак иде на штету повластичара.

Г. Марко каже: „Мени је ово објашњење г. Станојевића савим нејасно.“ — Да је цела та ствар г. Марку нејасна, видео сам ја још онда кад је он свима силама хтео да докаже неку противуречност у мом писању и о којој сам говорио прошлог пута у тачки 6. Онда сам мислио да је г. Марко само смео с ума извесне основне законе о електричној струји па сам му их горњим објашњењем из далека напоменуо. Али пошто је и то објашњење остало г. Марку нејасно, онда ми не остаје ништа друго, него да му препоручим студирање овог, тако званог омовног закона:

$$I = \frac{E}{O}$$

у коме I значи интензитет стр је, E електромоторску снагу струје а O , Отпор на који струја паилази кроз спроводник и који отпор звиси код иначе једнаких, жица од дужине њихове. Ваља да ће сад г. Марко схватити зашто предузимачу није са свим све једно да ли ће општини или приватнима давати струју на крају жице од 10 метара или 5 километара и по једној истој цени. —

„Биће без сумње г. Станојевићу, познато, вели г. Марко, да је у Франкфурту приликом електричне изложбе спроведен електр. чав од Лауфана на Некару, а Лауфен је од Франкфурта 175 километара удаљен!“ — Познато је мени не само то, него још и да се електр. струја кроз цео Атлански океан може спровести у телеграфским кабловима. Питање је само у томе, да ли струја изађе на другом крају спроводника, са истим интензитетом или не, а то је главна ствар о којој се води дискусија.

6. Пошто је г. Марко оправдао шегрте и млађе што кваре наше чесме „чекајући на зими и врућини по неколико сати док на њих ред дође“, и пошто је казао да се ти млађи неће на фењере „толико љутити као на чесме од којих једва цури вода“ — услед чега наравно имају право да поваре чесму, (сасвим похвална ствар за једног одборника) — Г. Марко је казао како у Цириху постоји „нарочита полицијска наредба о разбијању фењера.“ Знајући да код нас нема никакве ни полицијске ни законске наредбе у том смислу ја сам предложио члан по коме би општина плаћала штету ако се не би проузроковач пронашао. Г. Марко ме је на најбезобзирнији начин напао, како нема општина које су закључавали „овакав по интересе општинске штетан уговор“ и како се „у томе и састоји сва оригиналност уговора, који је дело г. Боке Станојевића“ и т. д. и т. д. У уговорима страних општина са предузимачима нема таквих одредаба с тога што су та питања регулисана законима о општинама. Ја ћу само да наведем — у потврду тога —

члан 106 из закона о уређењу општина у Француској од 1884 год. Тај члан гласи у слободном преводу:

„Општине су одговорне за квар и штету, која се у њиховом атару нанесе злочином или нападом извршеним појединце или нередом и нагомилавањем наоружане или неоружане светине па тицало се то личности или имања, јавног или приватног.“

Код нас нема ни нарочитих полицијских наредба ни таквих закона о општинама, па за то сам горњи члан предложио. Да сам имао право, и да ће се кад тад и код нас увести принцип општинске одговорности, показује нам најновији закон о намерним паљевинама. Њега треба само проширити у слисду горњег члана из Француског закона, па да се добије члан који сам ја предлагао.

7. Г. Марко вели да не треба да ми је ни најмање чудновато, што је он као нестручњак у електро-техничким питањима био у стању да изнађе толике мане у уговору за електр. осветљење Београда. — Није мени то ни најмање чудновато, јер сам уверен, да кад би г. Марко био стручњак, многе и многе његове примедбе не би ни постојале. Ја знам да нестручњаци баш и праве највише примедба и кад сваке ствари дижу прашину.

Али не треба г. Марко да заборави да је било и у комисији и у одбору општинском људи који су стручнији од г. Марка па нико од њих не нађе за нужно да потпомаже г. Маркове примедбе, него их пустише без икакве жалости за њима да пропаду. Све примедбе г. Маркове познате су биле одбору општинском, па кад је он преко њих (осим две — три) прешао на дневни ред, онда значи да су без икаква значаја. Осим ако г. Марко не мисли, да је он једини који се брине о општинским интересима, а цео се одбор са председником на челу стара, како ће што већу штету нанети општини београдској. То је већ друга ствар. Међу тим и сам г. Марко зна како то није први случај, где одбор општински преко његових „доброжелателних“ предлога и примедбама прелази на дневни ред.

8. Г. Марко је дознао сад, како се за елек. осветљење Темишвара не узима водена већ парна снага, па пита: „Шта би имао на ово да нам г. Станојевић одговори?“ Мој је одговор врло прост. Нама је свима казао г. Марка Леко, кад је први пут напао елек. осветљење (приликом мога предавања у општини), цитирајући извештај тријумвирске путничке комисије, како је онога вечера, кад је та комисија стигла у Темишвар, била апсолутна помрчна „јер ни једна лампа на улици не беше упаљена, пошто машина за произвођење електрине није имала воде (дотични поток био се замрзао).“ — Ми смо сви, па и г. Марко држали да је вода из потока служила за окретање турбина. Г. Марко је дакле и мене па и све остале навео на погрешно мишљење, па је његова дужност и била да га исправи.

9. Г. Марко у својој ревности да се вода из Саве и Дунава употреби као мотор, затрчао се толико, да је на једанпут загазио у чисту механику. Кад већ мени одриче и онолико знања из механике, колико знају и ђаци реалке, онда зашто бар не помисли да је у комисији за осветљење било и два стручна техничара, два професора на техничком факултету наше Велике Школе. Па кад ја нисам знао, да се по-

помоћу довољне количине воде (и ако је пад слаб) може постићи окретање машина од више стртина а и више хиљада пута у минуту, онда што бар код њих није предпоставио, ако не више, а оно макар онолико знања из механике, колико га он сам има и по ком би се „избором добрих препашања, точковима са зупцима и вајше-вима, могао постићи произвољно велики број окретања.“ Чисто почињем и ја мислити, да су они то морали знати. али не „заузимајући се колико су умели и знали, да интересе наше општине у што већој мери заштите“, као што то ради г. Марко, они су могућност употребе воде просто преглутали.

Међу тим г. Марко има једног нашег „уваженог техничара“, који му је ону лекцију из механике дао. Ја би молио г. Марка да он упита тог свог уваженог техничара ово :

У Паризу има електричног осветљења, а кроз Париз тече река Сена, за коју кажу да и ако нема велики пад, она има велику количину воде. Зашто француски инжињери, која су бар толико спремни, колико и тај уважени техничар, нису употребили воду из Сене за окретање динамо-машина ?

И у Бечу, кажу да има електричне светлости, а и поред њега тече једна велика река са много воде. Зашто ли аустријски инжињери не узеше дунавску воду за окретање своји електр. машина, него узеше водену снагу ?

Да дођемо још ближе. Ево и Пешта је решила да своје *врло лепо и јефтино* гасно осветљење замени електричним. Ту Дунав има још више воде него у Бечу. Зашто онда мађарски инжињери не узму воду из Дунава као моторну снагу ?

Ја не знам тачно шта ће тај уважени техничар одговорити, али све држим да се његов одговор неће разликовати много од овога :

„Строго узевши, мож' да се не би могла порећи спрема француских, аустријских па по нужди и мађарских инжињера и техничара ; али они нису употребили воду као мотор, и ако количина воде није мала, просто, или што не знају за трансмисиони систем г. Марка Лека, или, што ће бити вероватније, што нису тако одани пријатељи својих општина или друштава за која раде, као што је г. Лек.“

10. На завршетку свога говора вели г. Марко, како, „као поштен човек морам јавно бар то признати, да сам га из незнања и необавештености нападао.“ Сасвим је друго питање да ли сам ја поштен или не. Али зајиста морам признати да је то незгода имати посла са човеком, који је уобразио да има патенат на пријатељство спрема београдске општине (само га је у последњем одговору пет, шест пута споменуо) па се љути, што одбор општински, није био у стању да схвати то његово неограничено пријатељство, па да без дискусије прими оберучке све оно што је он предлагао. Г. Марко је могао сматрати за дужност да не ћути приликом претреса питања о електр. осветљењу, али кад је видео, да је одбор на познати начин прешао преко његових примедба, онда му као „поштен човек“ не остаје ништа друго, него да се у себи теши да је своју дужност, „више као грађанин но као одборник“ испунио, и да својим непрестаним истицањем „пријатељства“ не изазива ову сасвим непотребну поле-

мику која је, како он сам каже : „непријатна и за мене и за њега“.

Б. М. Станојевић.

О Д Г О В О Р

НА ОВАЈ П. ОДГОВОР

Г. БОКЕ М. СТАНОЈЕВИЋА

Кад се за некога каже, да у извесном јавном послу, тера „опозицију само ради опозиције“, да „навалице“, не обзирајући се на извесна факта, погрешне закључке изводи, да „тендециозно“ наводи „неистините податке“ и кад се све то само каже а не може да докаже, онда мислим, да је за свакога јасно, да су то напади, и то неосновани напади, од којих је дужност свакога да се брани.

Ad 1. Именима славних људи не можемо се закљавати и кад грешимо, а да је мишљења г. Станојевића о ценама елек. и гаснога осветљења у Бечу погрешно и сувише сам јасно у мојој другој одбрани доказао.

Ad 2. Да је елек. осветљење произведено парном снагом скупље од гаснога о томе се може сваки врло лако уверити и неможему се забранити, да се тога ради обрати и „коме свом познанику у Лондону“.

Ad 3. Пошто г. Станојевић признаје да је извесној мојој примедби додао реч „бар“ и тиме ма и „у иронији“ мојој примедби дао са свим други смисао, то онда немам шта да на то одговорим.

Ad 4. Не разумем г. Станојевића како је могао да да извесним речима у мојим примедбама на уговор о елек. осветљењу веће важности по оним речима, којима је у ствари главна мисао исказана. Непажњом могло би се назвати, што нисам све речи од главнијег значаја у мојим примедбама исподвлачио, али како то није уобичајено, онда нисам крив што је г. Станојевић изгубио из вида оне речи за то, што нису биле подвучене.

Ad 5. Није овде питање о губитку струје на дужим спроводницима у опште, већ о количини тога губитка и кад се зна, да се код инсталација за елек. осветљење не води тако строг рачун о много знатнијем губитку произведеног електрицитета, према коме исчезава онај губитак код дужих спроводника, онда се тај губитак не може наводити као „једини“ разлог да је повластичару од штете, што је добио искључиво право произвођења електрицитета и за атар београдски.

Ad 6. Наводећи чл. 106 закона о уређењу општина у Француској од 1884. г Г. Станојевић смео је с ума, да тај члан закона, по коме су општине „одговорне за квар и штету, која се у њиховом атару нанесе злочином или нападом извршеним појединих или нередом и нагомилавањем наоружане или не наоружане светине“, да та законска одредба вреди не само за поједине општ. повластичаре већ и за остале грађане.

Овим наводом изнео је г. Станојевић један доказ више противу свога сопственог доказивања како се такви случајеви, као што су разбијање фењера „каменицама“, „у другим варошима не могу ни замислити.“

Ad 7. Остављам г. Станојевићу да се и даље радује што одбор беогр. општине, преко мојих „доброжелателних предлога и примедба прелази на дневни ред“.

Ad 8. Г. Станојевић признаје, да није знао, да се у Темишвару електр. производи парном снагом и мислио је да се примењује водена снага, али за то његово погреш-

но мишљење баца кривицу на извесну општину. комисију и на мене, што сам мишљење исте комисије цитирао. Према томе признао је дакле и то да ме је на основу тога погрешнога мишљења и нападао а то сам и тражио од г. Станојевића да призна и тиме је ово питање свршено.

Ad 9. Нисам учинио никакав грех и не могу да допустим никоме, да ме напада због тога, што сам у познатој прилици покренуо питање о употреби воде Саве и Дунава као моторне снаге, а без сумње о употреби водене снаге, и у Паризу и у Бечу и у Пешти чињене су претходне студије у већој мери но код нас и по свој прилици зна се, зашто су морали да одустану од употребе водене снаге која им на расположење стоји.

Ad 10. Питање о поштењу г. Станојевића нисам покретао, а нисам ни уобразио да имам патенат „на пријатељство спрема беогр. општине“. Али, кад г. Станојевић може да каже, како је уговор о ел. осветљењу израдио „имајући пред очима једино интересе београдске општине“ ваљда ће се и мени моћи допустити на основу изнесених факта да кажем да и ја немам никаквога повода да будем мање пријатељ интереса наше општине од г. Б. Станојевића.

Хвала напослетку г. Станојевићу на саветовању, да ми као „поштен човек“ после оних мојих примедба „не остаје друго“ него да се само тешим тиме што сам своју дужност у општини, ма и без успеха испунио и да ћутим и онда, кад се због оних мојих примедба неосновано нападам и престављам као најгори непријатељ општинских интереса.

На таквом пријатељском саветовању још једном, хвала г. Станојевићу.

Др. Марко Т. Лек.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Пошто одбор општински у седници свој од 1. Марта тек. год. из законих узрока није одобрио лицитације за набавку 465 комада коља од ливеног гвожђа, и 4000 квадратних метара тротоарских плоча то ће се за ове набавке у грађевинском одељењу суда ово општинског (у Панђелиној кући на марвеној пијаци, поново држати јавне усмене лицитације и то :

I.

На дан 26. тек. мес. од 3 до 6 сати после подне за набавку ливеног коља. Кауција је 900 стотина динара.

II.

На дан 27. тек. мес. од 3 до 6 сати после подне за набавку 4000 кв. метара трошаринских плоча. Кауција 4.000 дин.

Ближи услови могу се видети у помешутој канцеларији.

Од стране суда општине вар. Београда 9. Марта 1892. год. Г.Бр. 274. и 275. у Београду.

У грађевинском одељењу Суда ово општинског (у Панђеловој кући на марвеној пијаци) држаће се следеће јавне усмене лицитације :

I.

На дан 20 Марта тек. год. од 9 до 12

сати пре подне, за полагање тротоара у „Которској“ и „Лепеничкој“ улици.

Кауција 100 динара.

II.

На дан 23 Марта тек. год. од 9 до 12 сати пре подне, за полагање тротоара у „Узун-Мирковој“ „Дубровачкој“ „Васиној“ „Вук-Карадићевој“ улици и преко велике пијаце.

Кауција 200 динара.

III.

На дан 24. Марта тек. год. од 9 до 12 сати пре подне за полагање тротоара у „Споменичкој“ и „Кнез Милошевој“ улици.

Кауција 200 динара.

Све кауције полагају се у готовом новцу или у државним папирима.

Ближи услови могу се видети у помешној канцеларији сваког радног дана за време канцеларско и при лицитацији.

Од стране суда општине вароши Београда ГБр. 310. 5 Марта 1892 год. у Београду.

Суд општине вароши Београда на дан 18. Марта 1892. год. држаће јавну усмену лицитацију за давање под трогодишњи закуп утрину општинску за понашу стоке у тринајест парцела која има простора 396 хектара.

Лицитација ће се држати пред кафаном Браће Панђела на марвеној пијаци од 3 до 6 сати по подне у које ће се време и закључити.

Кауцију полагају српски грађани 300 а страни подајници 600 дин. у готовом новцу или у државним парима од вредности.

Из рачуноводства суда општине вар. Београда 13. Марта 1892. год. СБр. 16.660.

У грађевинском одељењу суда ово-општинског у Панђелиној кући на марвеној пијаци, држаће се следеће јавне усмене лицитације и то :

I.

На дан 26. тек. мес. од 9 до 12 сати пре подне за откопавање земље до нове нивелете и полагање тротоара преко марвене пијаце и у фишекциској улици.

Кауција за откопавање земље 950, а за полагање тротоара 200 динара и

II.

На дан 28. тек. мес. од 9 до 12 сати пре подне за грађење калдрме у фишекциској улици са дотераним и простим каменом и макадама.

Кауција 9400 динара.

Кауције се полагају у готовом новцу или државним папирима.

Ближи услови, предрачун и планови попречних профила могу се видети у помешној канцеларији а и при лицитацији.

Од стране суда општине вар. Београда ГБр. 342. 11. Марта 1892. год. Београд.

ВАЖНИ САСТАНАК
ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
(по стенографским белешкама)
држан 10 Фебруара 1892 год

(Наставак)

Ви се сећате да су Руси потпомагали Србима у многим приликама. Кад се појавила невоља у нашим крајевима прошле године досељењем Црногораца да су и Руси чинили помоћи. То су јучерањи знаци, у којима су Руси симпатисали. Да не идемо далеко. Последњи ратови за ослобођење и независност показали су колико су нам браћа Руси чинили.

Трговачко Удружење као преставник Србије покренуло је ово питање по целој Краљевини, да сви учине по могућству на треба и ми да се одазовемо. С тога сам ја сматрао за дужност, да вам ово писмо саопштим и да вас замолим да донесете вашу одлуку шта треба да ради општина у овој ствари.

(Настаје мала конференција.)

Председник. Као што видим, господо, ви сте сви расположени да се да 6000 динара? (тако је) Дакле, дозвољавате да се из партије на непредвиђене трошкове изда 6000 динара? (дозвољавамо).

Управник трошарине спровео је молбу неког Фича, који је извозио ликер ван вароши па га вратио натраг, и сада тражи да му се врати оно што је наплаћено у име трошарине. Ја мислим да би ову молбу требали да упутимо комисији која је одређена за уређење извесних трошаринских питања.

Мића Петровић. Мени је ствар овако позната. Он је износио ликер из Београда, али се није јавио управи трошаринској, те да би му она могла признати и не наплатити трошарину кад је тај исти ликер увезао у Београд.

А. Одавић. И ја сам слушао неколико о тој ствари. Извесан трговац из Њажевца поручи томе Фичу да му пошаље ликера, и он му пошаље на „нахнаме“ али он није хтео да га прими и вратио га с тога што је мислио да га добије на почек. Ту, дакле, ствар је са свим чиста, и ја држим да комисија нема ту ништа да решава но да му се новац врати.

Председник. Пошто је молилац поднео доказ да је ликер заиста увезао у Београд који му је враћен, онда можете решити како налазите за добро, али ја мислим да би најбоље било да се упутити комисији.

Мића Петровић. Ја сам уверен да је тај човек тражио да му се на фрахту потпише железнички чиновник и потврди да ту робу извози али он му није могао да покаже купон. Пошто се има доказа да је робу увезао то мислим да треба да му се врати новац.

Мића Банковић. И ја сам тог мишљења да му треба вратити наплаћену трошарину ако поднесе пуноважан доказ да је оно што је извезао доиста натраг увезао.

Никола Вулковић. Нема спора, ако се докаже да је лиферант извезени еспап из Београда натраг увезао, да му треба вратити трошарину.

Соломон Азријел. Ми смо разгледали ову ствар сад и налазимо да му треба вратити што тражи.

Коста Главинић. Ваља се чувати од тога да се не створи углед на злоупотребе, јер би лако могли тражити и други олакшица

као и овај. Ја мислим, да је молилац дужан да поднесе неоспорне доказе да је оно што је извесно увезао опет натраг у варош, па тада и ја пристајем да се ослободи од трошарине.

Мића Петровић. Шта оћемо јасније ешто што су докази наведени у овом писму ита писмо).

Љуба Јовановић. Хоћемо доказе да није то дошло, овде на станицу па ту лежало извезао време и одатло отишло спет у Крагујевац. Ви знате да и то може бити. (и може!)

Председник. Ја мислим, да овом човеку треба привремено дати кредит а ствари пренети код трошаринске управе док се питање не расправи, а ствар међу тим упутити комисији (одобрава се). Сад долази предлог грађевинског одељења о набавци писоара (секретар чита предлог). Дозволте ми да с неколико речи објасним ову ствар. Од како сам дошао за председника општине, ја сам имао десетак случајева и прилика да ми поједини грађани долазе и саопштавају како је то брука и срамота за престоницу, што се у извесним улицама и на извесним местима у вароши налази толико људске нечистоте. Ја сам и сам то увидео и налазим да тога више не треба да буде. Осим тога потребно је да се нечистота људска, што даље уклони из парка калимеданског на модеран начин, те да људи имају вајде у здравственом погледу од тог парка. Те потребе изазвале су ме да поразмислим о тој ствари, и ја сам питао инжињера шта би се и на који начин дало урадити у овом погледу, и он ми је донео читаву збирку разних ствари, које се у другом свету употребљавају, па и тако зване писоари чије су и цене тамо означене. Проучив то ја сам му наредио да ми учини предлог и да означити шта ће коштати ти писоара, па да ствар изнесем пред одбор. Чули сте тај предлог, и ако се слажете с тим, да треба на неким местима у вароши наместити писоаре, онда вас молим да дозволите да се они набаве и наместе.

Коста Главинић. Ја сам баш ово дана размишљао о томе: да на једноме од првих састанака изнесем пред одбор један предлог у овоме смислу, па ми је мило да је ова ствар и од суда потекла. Предлог је врло уместан, и треба га у начелу усвојити, јер је то потреба која се мора подмирити у свакој мало већој вароши.

Но, господо, ми ћемо имати у Београду врло велике незгоде с писоарима с тога што немамо канализацију, будући је одржавање чистоте у писоарима, без канала врло тешко.

Но и поред тога за улице морамо направити неколико, а на калимедану подмириће се та потреба много лакше. Али, да би одбор могао донети решење о грађењу писоара, потребно је: да инжињерско одељење претходно поднесе извештај о томе: како их мисли извршити. С тога би молио г. председника, да нареди инж. одељењу, да му ово у најкраћем року поднесе писмен извештај о томе: на који начин мисли писоаре градити, а нарочито, како мисли у овима потребну чистоту одржавати; за тим би требало овај извештај предати једној комисији на проучење, те да се види: хоће ли писоари одговарати нашим приликама, па тек после свега овога, могао би одбор донети дефинитивно решење о грађењу писоара.

Др. Милан Радовановић. Тој комисији

да се стави у дужност да одреди и колико ће бити тих места и где?

Мијајло Борђевић. Да би се куртали-сали смрада по Београду, ја би молио г. председника да изда налог кметовима, кад они сами неће, те да позорници мотре на оне људе, који мокре на недозвољеним местима. Ти људи највише то чине пред кафанама, а свуда има нужниба у свакој гостионици, па ипак неће тамо да врше нужду већ пред кафаном. Такве људе треба јавити власти и казнити.

Председник. Је ли одбор сагласан с тим да инжењерско одељење поднесе извештај у свима појединостима? (Јесте).

Сад изволте да решимо питање о цени хлеба.

Чујте садању цену жити и брашну (чита)

Кад је цена хлеба смањена на 26 п. дин. биле су ове цене (чита).

Ово је питање сам одбор покренуо.

Раденко Драгојевић. Ја ћу опет да проговорим неколико речи о локалима где се меси хлебац. Како се то ради нечисто изгледа да овде у Београду нема ни лекара ни инжењера. Општина плаћа шест лекара а ниједан до данас неизнесе предлог да се ти локали поправе. Тако има још и жалосније по ашченицама где се јело кува и продаје. Ту се у једној соби спава и кува и продаје јело и један читав део грађанства костира се по тим нечистим местима.

Ја сам толико пута покретао то питање па бадава; с тога молим г. председника да се што предузме односно чистоће по тим местима, и да се пропише какви локали морају бити за мешање хлеба.

Председник. То питање које покреће г. Раденко сасвим је друго питање. Ја га примам к знању да пред одбором изнесем предлог и да од одбора тражим потпору ако са органима општ. суда немогнем радити. Но сад молим да решимо питање о хлебу.

Је сте ли уверени да треба смањити цену хлеб? (јесмо). Молим вас са колико да смањимо (чује се: са једном паром. Са две прере). Дакле чују се предлози разни једни су да буде 25 п. а други 24 п. Ставићу на гласање! Ко је за то да буде цена 25 п. тај ће казати 25, а ко је за 24 п. тај ће казати 24. (Настаје гласање).

Дакле 13 гласало је да буде 24 а 11 да буде 25 п. дин. Усвојена је цена 24 п. дин. То да вреди од среде 12 овог месеца а леб да се меси за 25 пара динарских. (усваја се).

Коста Главинић. Ја би молио да се у будуће обрати мало већа пажња при прикупљању ових цена. У Београду има више брашварских радњи, па треба од свију набавити цене, те да се зна права средња цена.

На оно пак, што је г. Раденко приметио о локалима хлебарским имам да кажем да смо ми у једној ранијој седници донели одлуку: да општински суд предузме најстрожије мере односно чистоће у хлебарским радњама па за што суд то не врши?

Председник. Па добро гледаћемо да се и то поправи. Не може се све у једанпут постићи.

Сад имамо на дневном реду молбу управе за сиромашну и напуштenu децу. Управа дома обратила се општини да учини једну потпору коју чини и иначе и другима. Ја ћу вам казати усмено. Ви знате, да се у том дому налазе наставници који уче ту децу о ономе што се учи и у осталим

основним школама. Има један наставник за за мушку и један за женску децу. Тамо има 78 деце. Та два наставника поставља министар просвете и црквених дела и оно их плаћа из свога буџета. Министар просвете поклонио је толико пажње том дому да нарочито учитеље поставља међутим општина београдска тим наставницима до данас није давала оно, што је давала и даје другим наставницима, а то је станарину и огрев. Управа овога дома молила је неколико пута, да се општина одазове. У тој цељи, као што вам је познато показао је управник и оне радове које се тамо раде од те деце. Имали сте прилике да видите разне четке што они раде. Дакле има једна настава врло корисна за будућност ове деце.

С тога с моје стране износим ово пред вас да им се од стране општине да стан и огрев.

Љуба Јовановић. Ја не ћу да говорим много у корист тога предлога за то, што видим да сте сви вољни да дате само што никоме није јасна ствар. Многи мисле, да ти наставници седе у згради и да је излишно давати им станарину. То стоји, господо, али ова сума неће се ни издати њима, него ће ући у друштвене приходе, пошто ови наставници имају у истини стан у натури. Кад општина даје додатак, на учитеље свих осталих школа у Београду, онда је право да и овде да, тим пре што у заводу има 40 деце из београдске општине, за коју општина истина плаћа месечно по 22 ипо дин. издржавања, по која завод коштају по близу 40 дин. месечно.

Ја мислим да је само овај разлог довољан па да одобрите ову помоћ, а да и не говорим о користи тога завода и о успеху који он показује,

Мика Банковић. Ја бих молио председника, да ми каже, да ли општина београдска даје какву помоћ одсечно овоме друштву за помагање сиротне деце?

Председник. Општина београдска даје друштву помоћ у облику плаћања за своје питомце; она има тамо 40 и неколико деце и даје редовно толико, пошто се је са заводом погодила. Место да се сиротна и напуштена деца држе као пре по кућама, друштвена управа примила их је на негу и васпитање, и веома је похвално то, што су деца сад и здравија и упућенија и у сваком погледу боља.

Другу помоћ општина не чини. Осим тога можда би се могло и ово назвати некаква помоћ. Ви знате, да је за сад још оскудица у води у Београду; и ово друштво трпило је оскудици у томе, и помагало се узимањем по 5—6 сака воде дневно; што је наравно, плаћано. Сад, кад смо ми наместили пумпу код сењака, која воду црпе, ја сам наредио управи водоводној да она овоме заводу спроведе воду, што је и учињено. (Чује се: врло добро! хвала вам!)

Никола Р. Поповић. Мени је некако незгодно, да вечерас узем реч поводом ове молбе друштва за сиротну и напуштenu децу, незгодно ми је с тога, што сам и сам учитељ, па би ми се можда могла порицати објективност у суђењу. Али све једно, ја ћу као одборник узети реч.

Ви сви знате, да се учитељима у Београду издаје месечна помоћ у 76 дин. на име огрева, стана и послуге. Ту суму тражи сад и управа овог друштва од општине. Ја држим, да одбор не треба да одобри то, а ево из којих разлога. Ти учитељи —

а има их двојица — имају тамо бесплатно стап, храну; бесплатан огрев, осветљење, па и саму послугу, што учитељи по београдским основним школама немају. Кад би им сад и овај додатак дали, онда би значило; да се тим наставницима даје дупло више него свима осталим овде. То је једно. Друго, општина је дала друштву земљиште на коме је подигла управа зграду; општина се уписала за члана добротвора, с прилогом од 100 дин., па је најзад дала и воду што ни једном другом заводу није учињено. Кад би управа тражила од општине 760 динара месечно, те да распростраји завод и да створи могућност, да се више деце тамо прими, ја бих гласао за, али овако гласају против, само за то, што ови наставници имају све потребе у заводу и што би их имали дупло веће од свију других наставника у општини што би свакојако било за прекор.

Кад сви учитељи у Београду имају више мање подједнаке дужности, онда ја не налазим разлога, за што да се тим наставницима да поред свега осталог, што имају у заводу, још и по 76 дин. месечно; и ја бих молио да ми бар један од г.г. одборника каже, који су разлози, који би требали да руководе вечерас чланове одбора па да гласају, да они имају поред бесплатног стана, огрева, осветљења и послуге и 76 дин месечно.

Председник. Ја ћу да исправим ону поставку г. Поповића. Ово што тражи управа, неће давати на руке учитељима, него ће да уврсти у своје приходе, да би имали више средстава на расположењу за остварење своје задаће. Ја вас молим, да ми дозволите, да вам објасним још једном ову ствар. Кад би г. министар просвете, место што непосредно јави управи дома за сиротну и напуштenu децу постављење једног учитеља, кад би то јавио преко београдске општине, ја не бих онда ни износио ово питање пред вас, него бих одмах одредио додатак; али министарство мислећи да тиме чини непосредну помоћ управи дома и саопштава јој та решења непосредно. Ето, сва је ствар у томе.

Љуба Јовановић. Кад сам мало пре говорио, ја сам хтео да будем врло кратак за то, што сам мислио, да ће се ова молба без икакве или врло незнатне дебате усвојити. Најмање сам пак мислио, да ће г. Никола Поповић устати против ње; али пошто он позива, да му ма који одборник изнесе разлоге, са којих би ову помоћ вала дати, ја ћу бити слободан да то учиним.

Први разлог онај је, који сам и мало пре поменуо, а то је, да се ова помоћ неће дати наставницима, и да ови неће имати ништа више од осталих наставника у Београду, него ће се дати управи ради умножења њених прихода, како би што обилнију помоћ могла указивати сиротној и напуштеној деци. Г. Никола чуди се, за што би ови наставници имали неку већу помоћ од осталих, кад су, вели, дужности свију подједнаке. Ту г. Никола прилично греши. Дужности ових и других наставника доста су различите. Овај завод није само наставни него и васпитни, и ја мислим да не само што не би било неправедно, да се овим наставницима више помоћ уваже, него другима, него би било неправедно, кад би остали наставници имали подједнаку помоћ с њима.

(свршиће се)

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БОГРАДСКЕ

(ПО СТЕНОГРАФСКИМ БЕЛЕШКАМА)

Држан 11. новембра 1891 год. у Београду

(свршетак).

Ви кажете, г. Бркићу, да се набављају планови конкурсом. То јесте али би смо ми то хтели да избегнемо. Ми би смо хтели да они то у нашем архитектонском одељењу сврше. У осталом ми предвиђамо персонала толико као да ће се грађевински закон одобрити скупштином; ако се не одобри, остаће нам уштеде у буџету. Тако исто ни пројектована плата шефу неће се морати издати ако ми не нађемо способно лице за ту плату или ако нађемо кога способног да хоће јефтиније да служи.

Ја мислим да овај кредит треба одобрити с погледом на задатке које имамо да вршимо а с погледом на способност лица каква морамо ангажовати у службу.

С. Чађевић. Велика је недаћа, господе код вас у општини, што свако лице, које поставимо није стално већ привремено. Та недаћа је узрок, те морамо и скупље да плаћамо него што се плаћају државни чиновници па ипак не можемо у општини наћи у свако време човека за потпуно вршење послова; јер сваки спреман човек бега тамо где је сигурније. Ево на пр. ја служим државу 20 година и једва имам плате 3 хиљ. и неколико стотина, али верујте ми ја ово више волим, него већу плату у општини а то је с тога што ово што имам знам да ми нико не може отети својевољно или из пакости, док у општини бива то да често несавесни људи нападну на човека ни крива ни дужна из пакости и мржње и без душе и срца одузму му хлеба. Да све то не би било наша је прва дужност да подигнемо пензионски фонд за општинске чиновнике па пошто их овако омогућамо онда ће се наћи раденика и по јефтиније.

Овде господе код ове позиције кад се каже 6—8 хиљада динара плата једном шефу одељења, доиста је лепа и може се казати директорска плата. Али господе каквим ја дурбином гледам на нишан, да се архитекта тражи, потпуно сумњам да ћемо наћи таквог човека за ту плату. Није згорега да остане та цифра као што је метута, а ми ћемо се задовољити са једним инжињером јер, ако ми тражимо капацитете да нам и школе и кланице и остале зграде направи, да бог да да би нашли кога за 5 хиљада динара.

Напоследку, ми можемо оставити ову позицију овако, али не морамо ми дати одмах највећу.

Г. Бркић. Моје је мишљење изнешено овде у томе, да ове године није потребно да се то одељење дели у три и меће толика плата него је у томе да остане по овоме као што је и у пројекту буџета стављено.

Председник. Ништа то не смета што ће се у буџету предвидети ова звања, јер сваки рад зависи од решења одборског и ако овде буде решено да се што гради тако ће се и та одељења поставити и плаћати, а ако не решите, остаће не утрошена плата. То је одговор на ваше мишљење.

Илија Цветановића. Ја сам за то да се овај комисијски предлог прими, јер ми смо решили да се многа предузећа одпочну и кад је тако, треба да се и ово спреми, да људи не вуку једног инжињера час тамо а час овамо.

М. Капетановић. Г. Гавра Бркић је био кад смо решили, да се зидају школе. Он све то зна, да ми данас немамо човека који ће то радити па опет говори противно.

Г. Бркић. Ми имамо, господине, план за школе и то сте ви г. Капетановићу градили. Сад нам не треба друго ништа до да инжињер настојава грађење.

Г. Главинић је рекао, да ће изићи закон; по коме ни један приватни не може задати кућу, док то инжињер не одобри.

То је, господе, и до сад рађено па нам нису требале толике плате. Доста је на ову општину ударено терета.

М. Јовановић. Да би се прекинуо овај разговор између г. Бркића и г. Капетановића, ја ћу казати г. Бркићу, да се он буну с оним што замишља, да то исто значи, што се зове инжињер који да линију по данашњем, са инжињером, који ће имати друге дужности по новом закону.

По том закону сваки који хоће да зида какву грађевину у вароши на свом плацу мора ће да донесе план и то готов у општину. Тај план мора неко у општини да прегледа и кад нађе да је према закону направљен, тек онда излази на лице места и даје линију, и кад и линију да ипак после тога мора да излази на грађевину да гледа да ли се зида по плану? — Дакле није једно исто изићи и дати само линију као што се данас ради, — са оним што ће по новом закону који ће изићи, инжињер имати друге и још много веће дужности.

Г. Бркић. Тај ће закон тек изићи пред скупштину на решење — дакле још не постоји и онда на што пре закона стварати нова звања и плате надзорника. То може на последку вршити и државни надзорник.

Председник. Државни надзорник вршиће надзор над државним грађевинама а што се тиче општинских грађевина и приватних, то ће вршити општина. (Да се реши).

Ја ћу ставити на гласање.

Ко је за то, да се ово инжињерско одељење преустроји по предлогу комисије као што вам је прочитано у предлогу г. Стаменковића на шта је и буџетска комисија пристала — тај ће гласати „за“ а ко је против тога нека гласа „против“. (Настаје гласање)

Гласало је 14 одборника „за“ а један „против“. Двојица се уздржали од гласања. — И тако усвојен је предлог комисије у целини и у појединостима и има се ово одељење овако преустројити. (Чује се: доста смо радили).

Пошто је већ 9 сахати, то данашњу седницу закључујем.

Састанак је овај трајао до 9 сахати по подне.

Држан 15. Новембра 1891 год. у Београду.

Почетак у 5 часова по подне.

Председавао председник Милован Р. Маринковић.

Председник. Пошто има довољан број одборника за решавање — то отвара одборску седницу и молим одборнике да чују записник прошлог састанка. (Секретар прочита).

Усваја ли одбор записник? (Усваја).

Сматрам, господе, за дужност да вас известим о једној служби, коју сам извршио поводом паљевине варошког суда.

Као што вам је познато општина београдска плаћа кирију за вар. суд годишње 450 динара.

Како се догодила паљевина све су ствари морале се изнети. То је извршено одмах. Сад остаје потреба хитна да се нађе други стан за вар. суд, јер ствари, које су хартије, акта, књиге итд. нису могле стојати на пољу због хрђавог времена.

У овакој несретној прилици а на позив председника вар. суда приступио сам одмах тражењу локала за вар. суд и нашао сам кућу браће Крстића, коју смо и раније имали на уму кад смо тражили за инжињерско одељење. Гледао сам и друге локале. Као што је гостионица „Национал“ и после још једну кућу у Обреновој улици но који није био празан По довољном распитивању испало је да је стан браће Крстића најподеснији па сам погодио по њином пристанку за 400 дин. месечно.

Како смо ми плаћали и до сад за вар. суд месечно 375 дин., то чиним могао боље и подесније учинити, него да ову кућу уземем за 400 дин. месечно, јер је разлика у кирији врло мала.

Погодба је свршена и суд је тамо уселен, и сад молим вас да ми овај поступак одобрите.

Соломон Азријел. Како чујем стан је узет за 400 дин. месечно, али не знам за које време. Молим да ме г. председник извести.

Председник. Рок је од три године.

Соломон Азријел. Ја не би могао ту погодбу да одобрим с тога, што је сада стан и скупљи а пишта није бољи од стана где је до сад био суд — а поред тога што је та погодба за три године.

Председник. Што се тиче рока закупа ја сам се држао онога, што је изгорели стан имао рок за 5 година, а овде сам смањио тај рок на три године. Баш и кад би се општина одлучила да зида стан за варошки суд, ја у ово тврдо верујем да општина за три године не би била у стању подићи такву зграду. Таква зграда морала би се направити да послужи за више година, и она би могла бити брзо готова, јер треба место времена да се спреми, што је претходно нужно за приступање зидању. Узмите за пример народну банку и одмах ћете се сетити колико је времена прошло док је направљена. Дакле, рок није велики.

Бока Димитријевић. Из говора г. председника види се, да се апсолутно и не мисли зидање зграде за варошки суд и баш због тога сада када се буџет претреса, да се стави извесна цифра у буџету као ануитет која би послужила за вар. суд, као што је то учињено са дорћолском црквом за коју смо се обвезали правити у року од три године.

Председник. Одбору је дужност да се брине о томе, па може ако хоће и ставити једну цифру на ову цел.

Марко Велизарић. Ја мислим, да у неприлици у којој се нашао г. председник,

после пожара, није ни могао ништа друго учинити, него што је учинио. Зато треба ово без даљег говора одобрити.

Сем тога, кућа браће Крстића заиста је јефтино погођена. Узмите само на ум колико је г. Кумануди тражио за своју зграду пређе, кад смо тражили стан за техничко одељење, па упоредити број соба и величину истих у једној и у другој кући, па ћете видети да је цена за ову кућу мала а не велика.

Што каже г. Соломон, да је ово кућа равна кући која је изгорела и скоро у трошном стању као што је била она, то значи, да он није кућу браће Крстића видио.

Односно рока такође нема места приговору, јер се зна, да нико неће за јавну кућу своју дати мање од три године, јер се зна, да се кућа квари.

Из свега види се, да тај човек, Крстић није хтео да спекулише, а могао је оваком приликом

Према свему немамо се бојати да ће варошки суд бити готов ако би се зидао, за три године, те по томе и рок од 3 године добро је стављен.

М. Клигетановић. Држим да ово треба одобрити, јер ствар је тако прешна била, да се морало погодити због акта која су на пољу.

Бока Новаковић. Ја се потпуно слажем са г. председником да се та кући узме и добро је учинио што је узео — те с тога о томе нема шта да говорим. Но хтео сам само да учиним напомену односно предлога г. Боке Димитријевића. Он предлаже да се у буџету некаква сума уведе, која ће стојати за рачун подизања вар. суда. То се нигде не чини.

Кад се потреба појави, онда се траже извори за извршење тога, а не овако да се оставља за будуће потребе. С тога сам томе противан.

Андра Одавић. Г. Председник и г. Марко Велизарић веле, у приликама у којим се наласно председник морала се ова зграда узети. Доиста ја против тога немам ништа.

Али оно што је казао г. Соломон да ни ова зграда није боља од изгореле стоји у истини, а то изводим из тога, што је једна комисија дала већ извештај, да зграда није никако солидно направљена, да је сва у подрумима и да је прављена за механичку потребу.

Разумем прилике, које су натерале председника да узму ту зграду, али не разумем зашто за три године, кад је то могао учинити за једну годину.

Истина, ја ћу гласати силом околости, да се то прими, али нежелим, да се још каква прилика таква деси.

Председник. На месту где сам се налазио онда кад се пожар десио и према приликама у којима се налазила архива вар. суда, где су документа о својини грађана београдских, мени је диктовала дужност да одмах нађем локал, па макар ме и осудили. И ја сам то одмах извршио.

Може бити говора односно рока, али што се тиче удобности стана констатовано је од оних лица, који тамо раде, да је овај стан много бољи. Овде се налази 14 соба од којих су 10 много бољих.

Ово што наводи г. Одавић да је комисија казала о том стану, то је заиста казала, али то је било пре а доцније је утврђена зграда и направљен бољи распоред.

Што се тича рока ја сам говорио да

буде рок за годину дака, али онда би била цена кирије много скупља а то је 50 дук. месечно и ја сам сматрао, да је то прилична разлика, па и с тога ово учинио.

Ст. Чафевућ. Ја налазим да је поступак председништва за похвалу и ја му са своје стране захваљујем, што се постарало те потребан локал за суд одма пађе, те да онако важна акта и књиге судске не леже на тротоару. Тиме је чисто интерес грађанства задовољен. У осталом, господо, ви и сами из сопственог искуства знате: да кад нешто тражите, скупље га платите а кад нудите да га јефтиније продајте. То је закон друштвене уредбе, то је закон неминовни. И ја појмим то, задивио сам се да је ова мала разлика у цени — у 25 дин. месечно између досадањег и садањег судског здања. Ја мислим да овакав поступак треба одобрити па и за рок од три године који није бог зна шта. Јер док се направи план, док се одобри, док се погодба изврши, док се зграда за суд направи, мораће проћи преко 3 године, за које време и овај закуп важи. Односно онога што је напоменуо г. Бока Димитријевић ја налазим да је оправдано. Он је рекао да би требало ту зграду задати извесним зајмом који би се могао ануитетом отплатити. Слажем се потпуно с тим и мислим да би требало једним зајмом подићи и остале зграде, цркве, школе, кланице и т. д., које су што пре потребне. Крајње је време да се једном курталишемо смрада од кланице који је сваки од нас осећао кад је силазио испод позоришта а то можемо учинити ако узмемо зајам за зидање и кланице и других зграда на који можемо плаћати интерес овим што и сад дајемо на зграде.

М. Велизарић. Ми смо до сад плаћали за неподесну зграду 4800 динара, а сад за много бољу и удеснију плаћамо нешто мало више. То је и право. Што је боље, право је и да се плати скупље.

Пребацује се председнику, што је узео зграду на 3 године а не за годину. Па, господо, да је г. Председник узео кућу за годину, онда би смо много скупљу кирију платили, па би до године морали ту скупљу кирију опет плаћати, да се неби суд понова селио, што треба избегавати, јер то није лака ствар, и то би се понављало бар за три четири године, док општина не сазида зграду удешену за све судске потребе. За то је врло добро што је г. председник онако закључио.

Соломон Азријел. Ја са свим нисам противан ономе што је председник учинио али сам противан томе што је закуп учињен за 3 године. Ако председник није потписао уговор и ако може да се утврди краћи рок, ја би желео то, јер мислим да би било боље.

А. Одавић. Ја сам и отио говорио против рока а и сад о томе мислим али ћу да говорим о згради судској која треба да се подигне. Мени се чини да је држава држава дала општини један плац за подизање варошког суда и кад ја то знам као одборник, тим пре треба да о томе зна општински суд. Ја сам казао да благодарим председнику што се бринуо о овој потреби али мислим да се за неколико дана могао добити локал земљомерске школе. У осталом ја увиђам да је потреба била хитна и да рок није дуг јер се зграде не зидају за годину две дана те да би смо могли да уступимо суду свој локал општински.

Председник. Одма сам чим се паље вина десио сетио ове зграде у којој је

земљомерска школа која ће сад да се исели, али сам по прегледу увидео да је неподесна за суд и мала и у том случају што сам и учинио.

Дим. Најдановић. Ова зграда није скупо узета и ја благодарим што је председник овако урадио.

Ст. Чафевућ. Ја сажаљевам што је се тај случај десио и што га надлежна власт није могла да спречи. Ја сам по срећи или по несрећи пратио читав ток тога пожара и видео сам да је онај део зграде што је изгорео, изгорео с тога што није било воде није било савадија. Ја не знам које за то крив: да ли полиција или суд, али сажаљевам тај случај. Ја се сећам да су пређе савадије морали своје пуне саке да оставу на пијаци или где се нареди а данас се дошли ватрогасци а воде није било! То је за осуду.

Соломон Азријел. Ја сам мало пре казао да одобравам све само не рок од 3 године. Сад би имао да додам да би ми доиста могли да зидамо не само варошки но и трговачки суд на плацу који нам је држава дала и да би отплате зајма могли чинити из сума које сад дајем на име кирије. Ради тога мислим да би било потребно изабрати комисију које ће ово питање проштудирати и наћи план који је израђен за варошки суд, па да нам реферше односно подизања зграде за варошки и трговачки суд.

Председник. Молим вас да одобрите овај закуп куће бр. Крстића за варошки суд за три године. (Одобрава се.) Сад што се тиче ових мана да треба да се побрига немо за зграде и ја се с њим слажем. Немисла бар за будуће плаћати кирије кад тад имамо партију буџетску која би била довољна да покрива интерес и отплату зајма кога би смо учинили у отплату зајма.

Само још може бити питања хоће ли о тој ствари да говоримо још вечерас или не. Ја сам готов да о њој решавамо кад хоћете.

Бока Димитријевић. Ја сам баш с тога напоменуо, да се одреди једна цифра у буџету за вар. суд, што се сада претреса у буџету, а и с тога, што би оваква зграда коштала до 80.000 дин., а то се не би одмах могло платити. Сем тога овако је учињено и за осветлење. С тога сам да се одреди комисија ради припреме за ову ствар.

Председник. Кад дођемо у буџету на партију о кирији, виће те онда предвидети једну цифру.

Бока Новаковић. Између говора г. Марка Велизарића и Боке Димитријевића има разлике. Ми не можемо издвајати ништа с тога, што смо принуђени за предузете радове чинити велике издатке. Кад би ми остављали за свашта по једну цифру онда би буџет био страшно велики, а после и сама пракса тога била би незгодна, јер као што би одредили цифру за вар. суд, требало би исто тако за школе итд. Такви би издатци исцрпели буџет. С тога сам да се тај предлог не усвоји.

Раденко Драгојевић. Ми треба да се опоменемо кад је био говор о школама, кланицама итд. да ће се то учинити из одобреног зајма од 10 милијона и то је решено да се прво уреди оно, које буде прече. Дакле оставите тај предлог г. Димитријевића да не губимо узалуд време.

Бока Димитријевић. Зајам је строго прецизиран за шта се има утрошити. А зар није био одређен ануитет за коцкасту калдруму?

Држан 18. Новем. 1891. год.

Председник. Доиста је била одређена једна сума за коцкасту калдрму, но доцније је та партија друкше крштена, на одужење и грађење нове калерме, и тако је реч ануитет избрисана у буџету.

Соломон Азријел. Ја сам мњења г. Новаковићевог, да никако у буџет не улази цифра за суд, него нека одбор одреди једну комисију, па нек ова то питање проучи и нек изиште и план који постоји, па кад све то проучи, нек изнесе пред одбор на даље решење.

Председник. Пристаје ли одбор тако да се уради.

Раденко Драгојевић. Нема ту никакав план. Било је само питање од суда колико и каквих локала треба а то је одговорено а план није израђен.

М. Капетановић. Пре 8 месеци показала се била потреба за зидање варошког суда и онда је општина замолила председника вар. суда, да каже колико соба треба и за коју потреба.

Испитивано је имали израђеног плана, па је казано да нема.

Стеван Чађевић. Ради те зграде имам да кажем, да се ми никако не можемо да упуштамо у оцену или у одређивање тачне суме за подизање једне зграде, за коју немамо план. Све што можемо учинити, то је да онтеретимо једну комисију, да то изводи.

Председник. Питање о подизању вар. суда стоји на дневни ред пред одбором. Кад дођемо на то питање, онда ћемо о томе говорити и решити.

Андра Одавић. Ја сам казао, да сам чуо, да план постоји. Г. Капетановић каже да је постојао али га сад нема. Ја знам да је постојао под старом управом општинском. План је сигурно био, но могуће да је склоњен.

Раденко Драгојевић. Ја се опомињем онога што је од председника вар. суда тражено, колико локала треба, али за план не знам да ли га има.

Соломон Азријел. Ја мислим да треба сад изабрати комисију. Зар Смелерево да има суд, а ми да немамо.

Стеван Чађевић. Кад се буџет сврши, нека председник ово питање одмах стави на дневни ред.

Председник. То стоји давно већ на дневном реду.

Стеван Чађевић. Нисам знао. Онда врло добро.

Председник. Овај одобрени кредит за кирију вар. суда, има се трошити из партије за непредвиђене трошкове и то се разуме за вишак а остало стоји у буџету. (Усваја се).

Желио би, господо, у конференцији да вас известим о позајмици код народне банке па онда да решимо ствар.

Пристаје ли одбор да се о томе говори у конференцији? (пристаје).

Онда претварам одборску седницу у конференцију и молио да се удале сви, који нису одборници.

(Настаје конференција. После.)

Прима ли одбор ову позајмицу једногласно. (Прима).

Пошто је већ доцкан закључујем седницу.

Састанак је овај трајао до 9 и по часова по подне.

Почетак у 6¹/₂ часова по подне.

Председава председник Милов. Р. Маринковић.

Председник. Молим да чујете записник прошлог састанка.

Секретар прочита. (прима се).

Председник. Лицитација за изношење ђубрета по квартовита је држата и то за време од 3 године. Понуђено је годишње за изношење ђубрета из кварта врачарског 900 а било је у овој години 1071 дин., из дорћолског 875 а било је 1601, из теразијског 666 а било је 920, из савамалског 351 а било је 631, из палилулског 801 а било је 870, из врачарског 120 а било 660 дин. Као што видите цене су подбациле овогодишње и тако би се место 6323 дин. годишње примало 3713 дин.

Ф. Васиљевић. Та је лицитација сад први пут држата? (јесте). Ја мислим да држимо другу.

Председник. Још да вам и ово саопштим. Ја сам ставио у условима један тежак али и важан услов за закупце у томе што морају имати кола по пројекту општинског инжињера и то од дана лицитације па за 20 дана. Који то не би учинио губи кауцију и право изношења ђубрета.

Радоје Ђирковић. Поред тога доста тешког услова и у томе је незгода што с наплатом иде тешко и ја мислим да би осуде требале да се одма извршују кад кога закупца тужи да неће да плаћа за изношење ђубрета. (чује се: другу лицитацију!)

Дим. Најдановић. Па ми би могли неке лицитације и сад одобрити

Председник. Од сад са том наплатом иде брже. То је сигурна ствар. А сад: које лицитације одобравате? (За палилулски и варошки квартал).

Дакле за ова два одобравате а за друге да се држи друга лицитација? (Тако).

Сад долази лицитација за оправку свију општинских возова и сарачки сатлерски итд. послова.

Лицитаната је било доста. Једна је лицитација остала на Сави Раденковићу за 1985-50 дин. и за прошлу годину била је цена од 1401 дин. (Одобрава се).

За ковачко-коларски посао било је такође доста лицитаната. Најбољу је цену понудио Јоца Љубишић од 1696 дин. Прошле године била је цена од 1177 дин. У овој години било је више посла но до сад па ће бити и у идућој: с тога су и веће цене тражене. (Одобрава се лицитација).

Сад је на реду буџет.

Буџетска комисија ставила је у инжињерско одељење и једног надзорника општинских добара, међу тим у ономе извештају који је одбор усвојио нема тога надзорника.

Ја мислим да ћете одобрити да се то место накнадно унесе? (добро — прима се). Надзорник добара има сад 1580 дин. годишње плате а толико је и комисија предложила.

Дим. Најдановић. Надзорник добара то је велико звање а по овој плати није ништа. Пређашњи надзорници — на пример Јоца Божић — имали су по 2400 дин. и помоћника који је такође вукао 100 дин. мес. Ја мислим да овоме човеку ваља дати повишицу јер је поштен и добар.

И. Цветановић. И ја се слажем с Најдановићем, јер је човек врло скроман и од

поверења. Кад се каже надзорник добара, то је нешто велико, а не као обичан служитељ и ја сам да му се повећа плата.

Сол. Азријел. Ја као члан буџетске комисије нисам био овде кад је решавано о томе надзорнику добара а знајући послове његове ја би био мишлења за повишицу тим пре, што један писар грађевински има 1800 дин.

За то би ја био за повишицу на 1800 динара.

Председник. Усвојена је плата од 1800 динара. Чујте даље. (Чита буџет, који ће се у целини општапати).

Соломон Азријел. Жао ме је господо што се нисам десио у комисији буџетској, кад се решавало питање о плати шефа општинских лекара. Њему треба повисити плату на 3600 динара једно с тога, што је он шеф санитета и што је доктор за варошки квартал, те потоме врши две дужности. Кад хемичар општински има плату 3 хиљаде динара који ради може бити само једанпут у месец дана, онда доиста треба шефу лекара дати мало више. (Чује се: хемичар ради сваки дан). Добро, нек је и тако, али опет нема толики штрапац. Он мора да прегледа све што се на пијаци продаје и опет да лечи сиротне грађане по кварту варошком. С тога праведно је да му се повиси плата од 3 на 3600 дин. и ја то предлажем.

Филип Васиљевић. Г. Соломон треба да има своје одвојено мишлење у томе, као члан буџетске комисије, а не овако да износи засебне предлоге. Кад тамо то није учинио, сад овде неможе.

Соломон Азријел. То не стоји. Сваки одборник може у одбору опет да искаже своје мишлење, ма да је и члан буџетске комисије и ма да није у комисији одвојио мишлење.

Видоје Виторовић. Ја би био за то да му се повиси плата још са 400 дин. То би сасвим било праведно према његовом великом послу и показаном труду.

Председник. Ја ћу да ставим на гласање.

Ко је за то, да се усвоји комисијска цифра од 3000 дин. гласаће „за“ а ко је да се повећа на 3600 дин. гласаће „против“

Гласало је 8 „за“, 6 „против“. Неки су одборници отишли, и тако ово питање није решено, већ се оставља за другу седницу. (Усваја се).

Илија Цветановић. Молим вас ја предлажем свима лекарима да буде подједнака плата, а шефу да се даде додаток од 500 динара.

Раденко Драгојевић. Ја сам и пре био у комисији и знам да лекари имају доста рада и приватног само ако хоће да раде. С том платом има и унутрашности лекара, па служе и са мањом платом. Овде се каже лекарима по 2300 дин. Ја би предложио, да сви имају једнаку плату, а шеф да има још 500 дин. додатка.

Соломон Азријел. Колико су имали плате лекари ове 1891. године.

Председник. По 2300 динара.

Соломон Азријел. И сад тако остаје. Онда је добро.

Председник. Само ћу вам напоменути да сам ја молио комисију, да се Др. Змају Јовановићу да 500 дин. више. То ћу и овде повторити и казаћу шта ме у томе руководило. Ово је човек од старих људи, који је посветио сав свој живот деци, нарочито српској. Његовим радом на књижевном пољу

он заслужује да одбор има призрења према њему. По мојој молби комисија је усвојила. Молим вас да то и ви усвојите и то само на његову личност. (Усваја се).

Илија Цветановић. Пристајем да лекарима остане предложена комисијом плата од 2300 дин. само молио би председника да ми објасни, да ли наши лекари сами одређују себи цену за визите.

Председник. Што се тиче цене визитама закон санитарски одредио је и то за имућне људе, а за сиротињу врше дужност бесплатно. Сиротиња има своје књижице и добија и лекове бесплатно.

Пређе су лекари давали извештај о раду управи в. Београда. Ја сам наредио, да у будуће подносе извештај општини и они према њиховом извештају видио сам, да велики број сиротице похађају и кажу поименце код кога су били. Дакле у том погледу дужан сам да кажем истину и ако буде какве замерке да исте одбијем.

Усваја ли одбор предлог комисијски односно г. Змаја и то само на његову личност да се односи? (Усваја).

Председник. Четири служитеља предлаже комисија за кланице који помажу и чисте тамо, али како смо ми уредили оне оборе где касаци могу држати своје свиње то нам је потребан још један служитељ и ја вас молим за кредит.

С. Азријел. Ја опет мислим да их је доста четворица. Што би радила петорица могу и четворица.

Председник. Доста донекле стоји овај разлог Соломонов јер ми у истини можемо донекле у неком времену да се прођемо с мање служитеља док нам други пут треба више. Зависи од тога какво је време за клање, зими их треба више, лети мање. За то избришите број служитеља а ставите цифру која одговара потреби тамо. Ја мислим да би цифра од 3680 дин. била довољна.

С. Азријел. Ја као члан комисије нисам за то и тражим да се гласа.

Ф. Васиљевић. И ја мислим да треба одредити цифру, па нека траже кад им, колико и каквих радника треба.

Ник. Р. Поповић. Мени се не допада та практика дасе међу суме у опште па да се после узима број лица колико се хоће а да се одређује плата каква се хоће. Комисија је имала задатак да прецизира цифре у буџету које одговарају потреби и она је предложила ни мање ни више него 4 служитеља. И кад се после добро распореди између њих, верујте да ће ићи добро.

Ја би молио да останемо конзентивни те да оставимо 4 служитеља. Кад би оставили овако да служитељи не буду стални, онда би се дешавало да се у једно исто време јави више за посао али кад би се највећа потреба показала — тада не би било никог или и ако би било, послови не би могли да се врше као с познатим сталним служитељима коме је сигурно место и зими и лети (чује се: да Бог сачува!) Није то да Бог сачува. Ја знам и положај тих момака и шта раде и све, јер сам близу кланице.

Председник. Дозволите, да објасним, за што сам тражио повећање ове позиције.

Одбор је одобрио, да се направи 30 обора. Ти су обори готови. У њима ће људи затварати своју стоку. О тој стоци неко мора да води бригу, да је прими у обор и да је изда, и да је чува од хрђавих људи, да не би општина дошла до одговорности. Кад се ово свршило сетио сам се за то и

за то вас молим да повећате још једног момка. Ја сам мислио према овакој потреби да неће бити оволико говора о томе, да ли ће бити 2, 3, 4 или мање момака. Треба само отворити кредит да се могу вретати па било да се тај посао врши са сталним момцима или са надничаром.

Никола Р. Поповић. Онда молим вас нека се каже овако: додаје се један чувар стоке на обору.

Председник. Ја примам оно што је казao г. Никола да се тај пети зове „чувар стоке“.

Је сте ли сви зато, да се усвоји по извештају? (јесмо). Чујте даље, (чита) 50 позорника по 720—36000? (чује се: мала је плата).

Филип Васиљевић. Држим, да је њима доста толико плате. Али ја би нешто друго предложио, а то је, да им општина поред те плате даје и одело, које да је дужан чисто да чува, а не овако да иду као што не доликује служби.

Димитрије Најдановић. Ја нисам противан да им се да одело само нисам за то да општина воду бригу о чистоћи њиховог одела као и о њиховим хаљинама, већ да им се да по 10 динара месечно више, па из тога да су дужни имати прописно одело и онда ће они сами добро чувати.

Соломон Азријел. И ја не могу никако дозволити повећање плате, али предлог Филипов ми се допада само да се удеси тако, да један њихов старешина пази на њих, па кад му се што на оделу поцепа, да га натера одмах да то окрпи.

Председник. Молим господо, овде је реч о платама. Што се тиче питања о хаљинама, то ће се говорити код позиције о трошковима. Ви знате, да је општина београдска једно велико надлежатељство. То надлежатељство има велики број које чиновника, које служитеља а и других органа. Београд је пространа варош и поводом овога вашег разговора боље је да се промислимо како о њима тако и о другим служитељима, да ли да остану овако, или да буду униформисани, па да зна сваки ко дође у општину, ком има да се обрати.

Мијајло Јанковић предлаже да се повећа плата позорника и то са 10 динара месечно,

Соломон Азријел. Може бити да г. Мијајло не зна. Али ја знам да хаљине коштају 70—80 дин. а овако ће примити само по 10 дин. и онда ће опет ићи голи. С тога на тај његов предлог не пристајем.

Коста Б. Мијајловић. Кад му дате пар хаљина зимњи то кошта 72 дин. и летњи 24 — то је 96 дин. Онда га видите обучена, и као пукет изгледа, милина га је видети, и он тако одевен иде и врши дужност са задовољством. А ако то не учинимо него му повисимо плату са 10 дин. ништа му није поможено, а општина такође нема уредне позорнице.

Видоје Виторовић. Много је боље да им остане плата оваква, а општина да им даје одело бесплатно. Тада ће се увек држати чисто и знаће се ко је шта од њих.

Председник. Да ставим на гласање. Ко је за предлог комисије нека гласа „за“ а ко је за повећање плате нека гласа „против“.

Гласало је 14 „за“ а 3 „против“. И тако усвојено је комисијско мишљење.

Председник. Сад долази предлог Филипов да им се место повишице плате да одело.

Ник. Р. Поповић. Ја мислим да треба

удесити то издавање на начин на који даје управа жандармерије одело жандармима.

Председник. Молим вас за одобрење једне цифре на одело од 5600 (чује се: 6000 дин.) Па добро. Одобрите ли 6000 дин.? (одобравамо).

Књиговођа чита: „IX. Чувар“

Председник. Овде сам дужан да вам саопштим ово. До сада је општина издржавала 100 ноћних стражара а буџетска комисија додала је још 20. Буџетску комисију руководило је то при повећању, што је ноћним стражарима поверена лична и имовна сигурност грађана београдских, нарочито ноћу. Кад се тај број расподели на службу до по и од по ноћи, онда остаје по 50 њих у свако доба ноћи на служби. Замислите Београд и његову просторију па ћете одма видети како је то мален број. С тога је комисија нашла да то треба повећати па ма и с 20 стражара.

Осим тога дужан сам да вас известим и о овоме. Управа вароши Београда као надзорна власт над општинама, управила је један акат општини у коме је молб и тражи да општина повећа број стражара удупло те да тако будемо у стању да боље осигурамо имовину и личност Београђана, налазећи да сигурност та зависи и од броја стражара. — Буџетска комисија и сама је нашла да број стражара треба повећати, али се освргала на средства општине, те је предложила да се број стражара с 20 лица повећа.

На вама је сад да оцените ово и да одобрите и већи број ако налазите да се могу плаћати.

М. Велизарић. Као члан буџетске комисије, ја сам код ове позиције одвојио мишљење с тога, што и сада о тој ствари мислим онако, као што сам мислио пре неколико месеци, кад сам у одборској седници покренуо питање: да се избере једна комисија, која би проучила питање о ноћним стражарима, и видела, да ли је заиста беогр. општина дужна по закону да држи или да плаћа ноћне стражаре? Ја сам и онда па и сада мислим да општина није дужна да сноси тај терет и бруту, а ево зашто:

Законом о општинама, све су општине у Србији дужне да се старају о ноћној безбедности својих грађана. Од те дужности, истим законом изузета је општина вароши Београда, и старање за ноћну безбедност поверено је управи вароши Београда. У том закону пак не стоји да ће управа тим послом само управљати а да ће трошкове око истог сносити беогр. општина, већ сасвим одузима то право и дужност и преноси га сасвим на Управу.

Ово наређење закона правда се тиме, што је Београд престоница, што су ту представници и агенти страних држава за чију безбедност држава је и политички одговорна. Па коме би смела држава безбрижно поверити такву тешку дужност, ко би је могао сачувати од тако деликатне а строге одговорности, кад су са том одговорношћу везани и интереси целе земље. Ништа дакле природније но да сама држава односно управа вароши Београда води сву бригу о тој безбедности.

Општина дакле нема никаква права да се у то меша, нити је ма којим законом дужна да за то ма какве издатке чини или помоћ даје.

Из тих разлога гласам да се та позиција сасвим из буџета избрише.

Председник. Ово што је поменуо г. Марко има основа у закону о општинама. На овоме месту и у овој прилици ми смо дужни да вас известимо и о овоме мишљењу које би до неке могло да се прими и правда; може да се правда тим што у чл. 36. закона о општинама у другој тачци, вели се: да се општински судови старају о безбедности лица и имовине у општини, па се одма на крају тога члана нарочито за Београд каже: Суд општине београдске врши све оне послове *sem omnia iud* 2., а то значи да ти послови долазе у старање управе в. Београда.

По уређењу пак управе вар. Београда сви грађани, сва општина, сва имовина општинска, све је то стављено на расположење управи вар. Београда, која има да се стара о безбедности. На основу тога закона управа би требала до неке да се брине и о плаћању стражара; али како је управи стављено све грађанство за тај посао, онда по логици она има права да тражи од грађана те услуге лично или у замени коју ће они плаћати.

Према томе тешко је доказивати да имамо права да се опиремо овоме, само што би смо могли захтевати да ови људи које ми плаћамо, стоју под нашим налозима.

Најважније питање за нас у овоме тренутку то је: колико ћемо стражара да држимо па да безбедност у вароши буде осигурана имајући на уму да од целокупног броја једна половина може да буде на послу док се друга одмара.

М. Велизарић. Први део говора г. председника сасвим се слаже са мојим назорима; али се његов други део говора не слаже с првим. Наша општина врши све што јој у дужност спада да ради. Она се стара о извршењу свега онога што доприноси здрављу, чистоти у вароши и чува грађане од могућих перада итд. итд., а за извршење тих послова она држи, плаћа и управља са 50 позорника.

Што се г. председник позива на неке полицијске уредбе, тај разлог, по моме мишљењу, нема овде места, нити стоји у каквој вези са овим питањем. Све су те уредбе раније од општинског закона, и као год што су оне пале према свима општинама у Србији, које су сада самосталне, тако су исто пале и према Беогр. општини.

Кад би те уредбе вредиле и после закона о самоуправи општинској, онда не би ни било самоуправе; али је извесно да самоуправа има, и онда сазвим природно, раније полицијске уредбе, које се косе са поменутиим законом, више не вреде.

Ови разлози још више потврђују да је моје гледиште коректно и тврђе ме убеђују да треба, да се ова позиција из буџета сасвим избрише.

Ако се одбор не би сложио са овим мојим мишљењем, молим одбор, да се привремено пређе преко ове позиције, док се претходно не обавестимо са г. министром унутрашњих послова, и ако треба са Државним Саветом. Ово би могли поверити г. председнику или и још једном одборнику, они би нам резултат саопштили у идућој одборској седници, па би се онда на ову позицију вратили и решили.

Председник. Ови стражари колико се сећам били су под управом општинском па је скоро промењено и дошли су под управом жандармеријског команданта. Дакле овде је сад само разлика у томе, ко ће с њима да заповеда. Сва је ствар у томе.

Соломон Азријел. Мени се чини да је овде била једна комисија која је имала да проучи прописе законске о томе: ко има права да управља с тима стражарима: општина или полиција.

Председник. Тако је казао г. Милутин Марковић а и г. Велизарић, да је општина дужна да се брине. У осталом на том питању и јесте сукоб између општине и полиције. Но ја мислим да ми можемо све то расправити али да ипак за сад не смемо оставити Београд без неких чувара. Комисија буџетска мислила је о свему и сагласила се да се повиси. Сад ако и ви налазите, онда да повисимо.

Соломон Азријел. Ја мислим да решимо овако: Ми сад примамо да буду 120 стражара. А међутим нека председник преко г. министра или државног савета види, како они о томе мисле и кад то сврши онда да се о томе решава.

Председник. Управа вароши Београда обратила се мени и усмено и писмено и молила је општински суд да повећа број ноћних стражара на 100 људи. То је стављено већ давно на дневни ред. Сад наново управа в. Београда захтева и неколико је пута досад понављала ту молбу. Ја сам одговорио да сам ставио одбору на дневни ред, да проучи и донесе коначну одлуку. Међутим управа се непрестано за то обраћа општини и то питање стоји, као хитно због тога, што је време мочарно и велика помрчина те се боје да не наступи какве штете коме од злих људи. С тога вас молим да то питање у свези са буџетом решите. Београд се не може ослободити тога давања само се може то извојевати, да у место управа да рукује њима, то да пређе у руке општине. (Чује се: шта ће нам то).

Марко Велизарић. Ја би молио да се мој предлог усвоји односно тога, да се споразуме г. председник са г. министром. Нека г. председник сад избере још једно лице из одбора па нек иду и нек се споразуму.

Председник. Молим како ваш предлог гласи:

Марко Велизарић. Мој предлог гласи овако: да преко ове позиције вечерас пређемо, и да узмемо у претрес друге позиције, а за ову да се разговарамо са г. министром. Дакле за вечерас да се скине ово питање са дневног реда.

Председник. Пристаје ли одбор на ово? (Пристаје). Добро. Онда, изберите још једно лице, које ће са мном тај посао свршити. (Чује се: Марко Велизарић). Онда добро. Сад чујте даље. (При решавању о плати пожарницима, одбор је ставио у буџет цифру од 2000 дин. за одело пожарника).

Мијајло Јанковић. И служитељима да се да одело.

Марко Велизарић. Заиста кад погледамо, како су наши служитељи одевени мора се признати да би било срамота за општину да то и даље трпи. За општ. служитеље треба одредити униформу и дати је бесплатно, као што смо то учинили стражарима.

Председник. За одело колику цифру одређујете? (Чује се: 1600 дин.) Добро. Усваја ли одбор ову цифру за одело? (Усваја). Изволте даље.

На награду вредних чиновника 5000 динара.

Молим вас да одобрите ову позицију за вредне чиновнике како би потстицали чиновнике да буду вредни и да се надају

наградити. (Чује се: За другу седницу, сад је доцкан).

Добро.

Састанак је закључен.

Састанак овај трајао је до 9 часова по подне.

Држан 21. Новембра 1891. год. у Београду.

Почетак у 9 и по часова пре подне.

Председао председник општине Милован Р. Маринковић.

Председник. Пошто има довољан број одборника, да се може радити, то вас молим да чујете записник прошлог састанка. (Секретар прочита).

Има ли ко шта да примети на записник. (Нема).

Дакле усвојен је записник. Сад изволите да продужимо претресање буџета.

Прво да решимо питање о стражарима. Буџетска комисија предложила је, да се повећа број стражара од 100 на 120 и унела је цифру у пројекту буџета. То је комисија учинила у интересу бољег одржања реда и осигурања београђана. Она то предлаже те да и ви то усвојите.

Филип Васиљевић. То је лепо што је комисија предложила, али питање је да ли је могуће општини то повећање. По мом нахођењу држим, да је довољно 100 стражара за ноћно стражарење. Нека се тај број не употребљује на друге послове, па ће бити доста. Сви знаду па и г. Министар у какве смо ми послове улазили, и да нам треба много средстава за извршење тога. Кад смо могли до сада издржати страже са 100 људи може се од сада и у будуће још лакше, пошто се сад уводи код нас електрично осветљење.

Коста Б. Мијајловић. Камо среће да имамо и 200 ноћних стражара, па и то би било мало, како је Београд раштркан и како се појављује доста неваљалних људи који хоће олако о туђем трошку да живе, због чега се чешће и крађе догађају.

Стева Чађевић. Ја држим да цифра од 120 стражара ништа није велика. Пређе ја ни сам говорио о самој цифри — већ о томе, да је држава доста дужна да притекне општини у помоћ у чувању имања и државних и општинских па и приватних, јер и она има доста својих надлештава, која врше послова за целу Србију. н. пр. држава да чува сва надлештва своја па и оне улице у којима су та надлештва и кад би тако било, онда би овај број од 120 стражара довољан био. С тога би био да преставништво још једном покуша код државе не би ли постигли ово што ја тражим.

По моме мишљењу врло би добро било, да општинска власт узме управу над стражарима, па ма платили и једног официра и тада би имали половину стражара на служби и отпали би многи трошкови.

Што каже г. Велизарић, да то лице — официр — не би вршило потпуну дисциплину, ја то одбијам. Официр је официр. Војена су правила једнака, па ће их научити потпуно војеној дисциплини.

Председник. Треба имати на уму ово, да је Београд простором својим заузео толико ширине, да се може упоредити са много већим варошима, где има много већи број становника. То је фактично стање Београда, да нам због те раштрканости налаже потреба да се бринемо о личној безбедности и сигурности.

Друго треба знати, да је управа вар. Београда надзорна власт, и она тражи од општине да се тај број увећа.

Истина, на срећу нашу и код ове раштрваности и код оволиког броја становника немамо великих злочинастава, која се појављују у другим страним варошима. Но с тим, није господо искључена могућност, да се неће догодити никакво злочинство, и стога треба све могуће предупредити.

Буџетска комисија све је ово имала на уму, па је најпосло нашла, да треба што год учинити, те је с тога повисила број на још 20 стражара више. Молим вас да ово примите.

Коста Б. Мијајловић. Да одобримо ово повећање само да се ти стажари нумеришу те да сваки грађанин зна показати стражара ако овај не би притекао у помоћ или не би вршио своју дужност како треба.

Председник. Ја сам у том погледу већ нешто предузео код команданта те да се пронађе један знак, по коме се може ноћу распознавати стражари на извесним тачкама. То је код команданта на расправи. Ту ће требати неке значке, које ноћу треба да светле.

Дакле ја вас молим, да свршимо са овим говором, па да идемо даље. (Чује се: усваја се).

Усваја ли одбор ово? (Усваја)

Сад изволте даље. Последње седнице остало је нерасправљено питање о плати шефа општинских лекара.

Један одборник је предложио повишицу од 600 динара годишње, По буџету одређено је 3000 дин. и комисија је нашла да је то довољно.

Стева Чађевић. Ја мислим, господо, да ћемо се сви сложити у томе, да треба шефу наших лекара повећати плату. Ево за што. Он врши редовно општинске званичне послове и њему недостаје времена, да може вршити и приватну праксу те од тога што да привреди, док други лекари општински имају времена, и од приватне праксе што да зарада. Сем тога наш данашњи шеф лекара врло добар човек, поред тога он и као шеф треба да се у нечем разликује у плати од осталих лекара. И на послетку, кад и остали шефови инжињерског одељења имају веће плате, за што да овај има мању, кад се зна да разлике нема ни по положају ни по времену за које се учи медицина. (Тако је).

Р. Турковић. Он има 700 дин. више од других лекара и према томе награда му није мала. Ја мислим да један лекар може да има зараде св сваке стране, само кад хоће да ради те с тога нисам за повишицу.

Ф. Васиљевић. Није ружна ствар повећавати плату, али овде није томе место јер су лекари много срећнији од других чиновника пошто могу доста да привреде само кад им је до рада.

Председник. Има два мишљења. Због тога стављам на гласање: ко је за предлог комисије да плата шефа лекара буде 3000 дин. гласаће за, који је за повишицу на 3600 гласаће против.

Примљено је мњење комисијско.

Њиговоћа чита даље буџетске позиције које се све примају.

Председник. Односно позиције за одржавање друмова и калдрме од 100 000 дин. имам да вам објасним. Она као што сте чули намењује се одржавању садашње калдрме и друмова, а имаће одма до тога пар-

тију на нову калдрму. Обе партије биле су до сад у једној групи па смо их ми поделили.

М. Велизарић. Господо, ви сви знате, да општина ничим више не кубури него с оправком калдрме, и ако се сећате ја сам пре две године изнео био предлог, да се састави комисија, која би проучила начин за одржавање и поправљање ново израђених калдрма, давањем истих под годишњи закуп. По томе питању до данас није се ништа радило. Буџетска комисија сложила се у томе, да треба заиста давати одржавање калдрме под закуп, па је и ставила у буџет на ту цел суму од 100.000 дин. Ја сам скоро разговарао с предузимачима наше калдрме и чуо сам да би они врло радо пристали на то, и да би за малу годишњу накнаду пристали да општини оправљају калдрму и да је увек одржавају у добром стању, па да је, после извесног низа година, предаду у истом стању у коме су је примили. Ја дакле мислим да би на тај начин било мање кубуре и трошкова за општину и имала би увек добру калдрму кад би се давала оправка калдрме под закуп. Ви видите да се све нове калдрме по живљим улицама после пола године већ кваре а кад би се одма, чим се и најмање поквари, предузеле мале оправке, она би могла да служи дуго година у добром стању.

С обзиром на то, ја вас молим да пристајете да се одреди комисија која би саставила правила о давању одржавања калдрме под закуп и о вођењу назора над онима који се тога приме да ли доиста раде по обвези.

Председник. Г. Марко је изнео једну мисао око које је имала бриге и буџетска комисија а и ви сами знате да ћете се сагласити да ово и јесте ствар важна и да је потребно да се направљена калдрма одржава увек у добром стању. Ја мислим да ћемо се и ми сложити с овом мишљу кад већ трошимо на одржавање калдрме толике суме. Г. Марко је поменуо да одржавање калдрме на досадашњи начин није било практично и да га треба изменити тако да има некога ко ће непрестано да води о одржању њеном бригу и чим се мрдне какав камен да га одма намести да не испадне. Истина то је општина вршила сама али то је било тако вршено да је сад и сама терзијска улица испроваљивана да њоме не могу кола проћи. О овоме је дакле размишљала и буџетска комисија и на овакве се је исте мисли налазило. Ми смо ове године начинили калдрму у Душановој, у которској, у билничкој улици и у др. па би учинили врло добро кад би се погодили с мајсторима пошто да нам на метар или на целу улицу одржавају калдрму.

Према томе мисао ова није нова; она је и раније занимала многе и треба да и вас све занима те да се можемо договорити првом приликом и о томе и ствар уредити.

А овај кредит може и треба да остане овако како је предложен.

Марко Велизарић. Господо, ми имамо један милион квадратних метара уличне површине кад би све улице калдрмисали и кад би једно на друго одржавање плаћали по 10 п. дин. по квадратном метру на годину. Сав трошак изнео би само сто хиљада динара, колико се и у буџету предвиђа, па би увек калдрма одржавала у реду. Но толико кв. метара калдрме имаћемо тек после 30—40 година. Дакле неће се на то потрошити сва предложена сума, већ ће

остати доста од тога, за израду нове калдрме.

Стева Чађевић. За сваку улицу у којој је нова калдрма постављена, одговара предузимач за оправку за годину дана.

Сем тога врло би тешко било, ако би се квадратура појединих улица узела за мерило.

Мисао је ова г. Маркова добра, али то замо да се дају предузимачимр улице које су најживљег саобраћаја, и то на лицитацији и не само једном лицу него свима по мало, те да сви људи имају посла. Сем тога да св утврди и ценовна листа па ће се онда брже оправљати. и пр. улицу Кнез Милошеву и крагујевачку дати једном, друге опет другом итд. и кад би се приметило да је где што покварено могла би општина само јавити предузимачу ако то сам не би приметио — а овако мора да тражи мајсторе и вазда других послова да општина свуда одмах и неприми квар, па због тога још се већа оправка чини.

Тако што год разумем. Али да му се и на здраве калдрме плаћа, то би било и неправедно и на шпету општине.

Председник. Сад треба само одобрити цифру, а ова изјава г. Велизарића биће предмет особене штудије па ће се доцније о томе решавати.

Мата Јовановић. Ово питање које одузима половину часа времена, може бити предмет говора другом приликом, а сад никако. С тога не треба око овога губити време.

Никола Р. Поповић. Ја сам хтео да кажем то исто што су неки казали. Овде је главна ствар да се реши у начелу хоће ли одбор да вотира ову суму. О начелу како де се изврши остаје даљој будућности па ће се дати стручним људима па штудију и тек после претресати. С тога је ово сад бесплодно што говоримо. У колико сам могао разумети говоре појединих говорника у одбору, ни сам видео ни једног да је у начелу противан, да се ова цифра стави у буџет на одржавање калдрме и мислим да треба то одмах одобрити (Врло добро).

Председник. Усваја ли одбор ову позицију? (Усваја) Чујте даље.

„На регулисање и улепшавање улица 10000 дин.“

Стева Чађевић. Ја би господо ову цифру за сад сасвим изоставио, па би после свршетка претреса буџета то ставио на дневни ред за регулисање вароши Београда.

Ми смо регулациони план поценили прилично. Немати извор за покриће издатака око регулисања по плану значи толико исто, колико и немати план. Мени изгледа, да је ова позиција по све мала, и мислим да треба установити једну нову дажбину за регулисање вароши Београда. Шта је то 10 хиљада динара. То је само неколико квадратних метара улице Васе Чарапића па више ништа.

Никола Р. Поповић. Комисија буџетска кад је ставила ову нову позицију имала је на уму, да у вароши Београду стоји један регулациони фонд, који је дужав да регулише и улепшава улице у шанцу. Ових 10 хиљада дин. комисија је ставила да се ван шанца поједина мала места, која сметају регулисању. То општина до сад није имала и сад може се говорити само о томе, да ли је сума одређена мала али није. Ја мислим да је за сад ово сума довољна и кад до године дође и закон о подизању грађевина, онда се може другаче одредити.

Стеван Чађевић. Регулисање у шанцу

регулационог фонда, то је свршено. У једној прилици г. управник управе фондова казао је, да регулациони фонд нема више од 150 хиљ. динара.

Из регулационог фонда регулишу се у границама оних линија, које је министар утврдио. Ми смо тај план изменили и заиста потребно је да се по тој ствари бар колико толико уреди. Ових 10 хиљ. је толико, колико једна кап у мору. Што се позива г. Никола на грађевински закон. Тај закон ће бити врло тежак за општину, јер ће и најмању стопу морати накнађавати чим се чије земљиште регулише, а неће бити као до сад, да педобије накнаду, кад се регулациони план улешава.

С тога ја велм, да се поразговоримо о новим изворима, који ће нам дати већу суму за регулисање Београда, а овако како се предлаже, Београд неће моћи ни да се макне. Ето у доњој Јовановој улици стоји шанац и сви чекају да се то дигне па не може што нема ко да плати. Људи се жале па ништа, и тај шанац и из санитарних обзира има прилике да се мора исплатити.

Мата Јовановић. Ја не знам какав је план комисија буџетска имала кад је оволику цифру одредила на ову цељ; али замислијам, да ни она није могла мислити, да се с том цифром може да изведе регулисање.

Господо, мислим да ће општина у скоро морати наћи један милион динара, па да изврши оно, што је у регулационом плану пројектирано.

Држим да оставимо ову суму колика је, за мање ситне ствари, али да се овим може извршити регулација, то нико није ни замислио.

Председник. Г. Никола је већ напоменуо, да је ово за мале ствари. Н. пр. у Савској улици регулисано је једно место и процењено 400 дин. То је ситница и због ње не треба све трпити. Ето за такве ствари је комисија мислила.

О извршењу регулационог плана сасвим стоји оно, што је казао г. Чађевић и г. Мата. Молим вас да ово сршимо. Усвајали се ова цифра? (усваја).

Љ. Јовановић. Добро би било да се мете у буџет већа сума јер у зетској улици већ подижу људи грађење и нужно је да се отвори улица што држава неће да чини већ општина. И код мале пиваре има да се узме оно место пок. Наума Николића а за тим и у Милетиној улици.

Председник. И буџетска комисија зна да има много потреба варошких. Она је мислила о намирнењу редовних ситнијих потреба а о тим вели и тежим нека и одбор промисли како да се задовоље и кад за то стави нужна средства.

С. Ј. Чађевић. Мислим да би овде могли да ставимо цифру од 50.000 дин. ако буџет дозволи.

Председник. Бојећи се да би се због ових повећаних расхода показао дефицит 1892 год. боље је да остане ова предложена сума па ако буде могуће дати касније више, да ће се.

Усвајате ли ово? (усвајамо).

Мата Јовановић. Има једна потреба општинска за коју је одбор у начелу решио да ће је у овој години и у најкраћем времену извршити позиција за извршење тих радова изгледа ми да би овде најзгодније могла да се уврсти. Господо, ви се сећате да сте изабрали једну комисију која је радила на пројекту о уређењу тргова и та комисија одредила је да се је-

дан део боље, онај око мале пијаце и Поповића млина наспе, те да би нас томе насутом простору могли колико толико да концентришемо трговину.

Ја мислим да је овом приликом место да се производи о томе и да се стави нужна позиција у буџет. Ако ми оставимо насипање случају, како се сад ради када поједини грађани изручују ту ђубре, онда ће то трајати годинама а насупе се само ђубре, међутим потреба је да се то што пре изврши и ако је могуће без ђубрета. Општина је пропустила једну згодну прилику коју је могла употребити ради насипања овог дела баре. Та је била онда кад је држава односно предузимач насипао онај део баре који је био потребан за проширење железничке станице. Том приликом могла је општина да поради код министарства грађевина да нам учини олакшицу те да железничка дирекција наспе и онај део баре који је нама потребан.

Кад то није учињено у своје време кад се могло све јевтиније извршити онда дозволите бар сада кредит од 15—20 хиљада динара за насипање.

М. Марковић. Ово је врло важна ствар за општину и ми не бисмо имали у начелу шта против њега само ја држим да овде у буџету не би било места тој позицији која је за ванредну потребу и која ће се само једанпут појавити и не више. Мислим да ово треба изнети засебно па решење у Марту или Фебруару, као времену када ће железница имати мање рада но сад кад се бави провозом хране на светске пијаце. То је једно. А друго је што ми за овај посао не можемо да одредимо тачно суму; то би могли да одредимо тек после споразума с управом железнице о цени подвоза и народне снаге. О овоме дакле не би требали да водимо дебату него да ову потребу као ванредну, подмиримо доцније ванредним кредитом јер доиста ово је једна од важних потреба општинских.

Ст. Чађевић. Господо, ја мислим да се сада нарочито у овој години меће то у буџет, да је излишно, а ако општина мисли да одкопава до године извесне улице она ће и то насипање баре моћи да изврши у једно исто доба. Док она спусти краљ Миланову и Фрушкогорску улицу, ја рачунам да ће те две квадратуре приличну квадратуру у бари покрити на месту где се намерава направити просторија за трг, а што би још остало ненасуто, лако је решити да се и то наспе. Ја држим да се оба рада могу довести у везу и тада ћемо имати и бару насуту и калдрму уређену. Мислим да је таква једна позиција сасвим излишна.

Мата Јовановић. Ја знам да у буџет улазе позиције које су сталне али које су сталне за дотичну годину. Позиција ова коју ја предлажем за идућу годину веома је потребна и њој је место у буџету за идућу годину. Свршимо ли ми посао позиција отпада. Камо леше среће, господо, да је општински одбор у своје време био увиђаван те да је стално одредио једну цифру па би се из те могао платити и предузимач и откуп шина, вагона и локомотиве ако би био потребан откуп иначе насипање. Тако би до сад било свршено насипање целе баре а не само једнога дела и много јевтиније. Овако ће нас скупље стати и трајаће неколико година.

Г. Чађевић рече да би се то могло насуту откопавањем Фрушкогорске улице; то је она улица која иде од г. Протића

Милосава к лудници. Ако и дође у скоро ред да се та улица спушта по нивелацији, изнешена земља не би требала да се носи чак на крај баре него онде близу за насипање баре око краљеве вешернице. Дакле не би се могло учинити оно што г. Чађевић мисли.

Ја поново молим да се отвори један кредит на ову цељ и да се одма чини корак код железнице за превлачење и да се размисли да ли да се пуни сва бара или један део итд.

Председник. Држим да је ово врло лепа мисао и ја примам то као предлог да радим са дирекцијом и да учиним шта треба.

Стеван Чађевић. Ако ми у 892 г. намеравамо да калдрмишемо краљ Миланову улицу од „Лондона“ до „цариградске“ улице, то ће изнети прилична квадратура и онда ће се задовољити потреба.

Председник. Сад да усвојимо ово у буџету, а о предлогу г. Матином радиће се даље.

Усваја ли одбор ову позицију? (Усваја)
Изволте даље.

Набавка коњских возова 9000 дин.

Ову је позицију комисија изменила што налази да треба заменити ту партију са товарним коњским колима и то са 4—5 возова коњских у место воловских кола.

Ово вам износим ради објаснења. Комисија држи, да ће се послови овако много брже вршити и са мање возова. Сем тога товарна кола, која ће те тешке послове вршити морају добити извесан облик какав ће имати точак и т. д. то је у главном руководило комисију. Сад везе је да цените и решење донесете. У осталом буџетска комисија мисли да ће одређењем каква морају бити теретна кола, бити у једно исто време и пример и за приватне грађане.

Филип Василевић. Ово је лепо што је комисија казала да треба укинути. Ништа то не мења ствар, што ће се те шине метнути на ова иста рабацјска кола јер других издатака нема.

Друго комисија вели, да коњска кола боље врше послове и брже и тако је и у другим земљама, али она треба да зна, да су тамо равнице, а овде има места где коњска кола не могу да сврше теретне возове. Н. пр. ја сам ономад видио, гди се воловска кола товаре блатом, а на коњска кола то, не може. Кад се са коњима вуку теретна кола, па се стане да се истоварује, онда су коњи знојави и одмах се ухвате, а код волова то немари. После једна коњска запрега од два коња кошта 100 дук. и кад се коњи покваре учиниће се грозна штета. Пар волова пак кошта 20 дук. и служи за 10 год. најпосле 10 год. опет се може да прода за исту цену.

У корист општине велм да треба да остану волови.

Председник. Ради објаснења молим. Има места, да се о томе размисли, јер морате признати и сами, да су коњи скупљи него волови.

Што се тиче осталог ми као што видите смањујемо број волова на 1—5 коња и тако ће се у томе изравњати трошкови а међутим постићиће се она жеља комисије, да се послови брже врше. Верујте да то споро рађење чини много, те се на вршење других послова чека.

Има доиста и оне бојазни што је г. Филип изменуо, како ће кочијаш чувати

воће, али наравно та брига мора да се прегвори у наше старање те да се добро чувају.

Филип Васиљевић. Ако мислите да с коњима вучете шљунак из Топчидера, то се варате. Кад то вршите коњима, они се озноје и док се шљунак стовари они онако ознојени заладе, и кад видите сутра они ухваћени. То код волова не бива, јер су они издржљивији.

Стеван Чајевевић. О томе заиста има места и да се промисли, јер волови ма како да су изнурени, за кратко време могу се поправити и после — продати за исту цену што су и купљени и тако нема никакве штете — са коњима већ тако не може — бити, јер коњ чим се поквари продаје се буд за што и тако можемо се грдно оштетити. С тога молим, да одобримо за сад цифру, а после нека се или једна комисија или ко други промисли о начину вршења тих послова

Председник. То је повећање ове цифре дошло отуда, што је одбор накнадно дао кредит за набавку воловских возова. Ми смо желели да се то сад замени. Сад је на вас да одобрите.

Мата Јовановић. Баш с тога што смо ми нарочито кредит одобрили за набавку неких воловских кола ја мислим да ми имамо један инвентар који кошта повисе и као што се види ми смо прошле године потрошили 7000 дин. и сад на један пут трошити тај инвентар на заменити новим налазим да би то било бескућнички. Ја дакле, налазим да је неумесно мењати цео систем и ја би оставио ову позицију да се идући пут реши међу тим да нам се јави колико имамо кола.

Председник. Ја сам у стању да вам сад кажем колико имамо воловских возова. Има их 7. С њих 7 врши се посао. Буџетска комисија размишљала је о пословима који се имају колима свршавати па је нашла да би возове воловске требало заменити коњским, као што их имамо код пожарне чете. Што се ове партије тиче, она је по објашњењу које сада чух од књиговође, намењена не само на набавку возова, но и на набавку хране за стоку на набавку стоке, на плаћање рабација и кочијаша итд. и према томе имала би да гласи: „на плаћање рабација и кочијаша, на набавку возова и стоке, на исплату сточне хране итд.“

Ник. Р. Поповић. Буџетска комисија кад је ову суму пројектовала, она је у начелу решила да општина напусти досадање воловске возове. Што је предложена овде цифра од 9000 дин. то није са тога што ће се учинити промена возова него за то што комисија намерава да у идућој години — ако се прими ово што она предлаже — направи једна кола с широким точковима која ће служити као мустра за ове остале рабације и кочијаше. У вароши Београду не може бити точкова с 5 и по сантиметра који нам кваре кадруму. То морамо забранити за будуће. Ради тога и мислимо да направимо кола која ће служити за мустру према којој се морају градити кола за терете и лака.

У осталом лепо је председник објаснио: да овај кредит не служи само за оно што је означено већ и за оно што је он напоменуо.

Што је изишла сума издатака 9000 дин. То је с тога што је комисија обухватила све радове и све исплате желећи да то достигне до конца године те да се не морају тражити накнадни кредити.

Међутим и кад се вотира цифра од 9000 дин. то не значи да се она мора потрошити него ће се потрошити оно што треба а остатак ће се показати као уштеда. На тај начин дакле није потребно погађати се око тога колика ће да буде ова сума.

За то бих молио да се реши у начелу: хоћемо ли ми у општини београдској, у престоници српској да трпимо и даље воловске возове или ћемо их заменити коњским а после да решимо о самој суми одобравамо ли је или не.

Што каже г. Мата да није вођена брига о инвентару, то не стоји; чак је вођена брига и о оне 4 чивије на колима да ли их има а о већим деловима још већа. Да нисмо водили рачуна не би нам ствари овако испале.

Мата Јовановић. Ја сам мало пре нагласио па и сад понављам да општина београдска мора имати воловску запрегу. Г. Никола вели да наплатаци на општинским колима немају више од 5 см. Ја нисам мерио те наплатке и не знам је су ли тако узани, али се сећам да смо недавно решили да се направи не знам колики број кола и изабрали смо комисију у којој су Шток и ја, која ће да пројектује ширину наплатака и та кола треба да су набављена те да се по њима граде кола у Београду. Ако дакле то није извршено онда је за сажалење — јер није извршена одборска одлука. Дакле ми смо решили да кола буду по прописима на ваљда су таква и направљена. Но с обзиром на наше прилике, ја налазим да се не можемо ограничити само на коњске возове нити да се њима могу вршити сви послови у општини. Има по послова где се може корисно употребити коњска а где опет воловска запрега. Сем тога руковање с воловском запрегом много је лакше него коњском а волови се лакше одрже и при лошијој послужу него коњи. На коње мора бити обраћена далеко већа пажња.

Ја понављам: непалазим могућности да се воловска запрега шкартира него је морамо поставити а ако је потребна и коњска нека се и она узме.

Ви у осталом видите да сви индустријалци у Београду имају поред коњске и воловску запрегу, што значи да је и једна и друга потребна.

Председник. Ја ћу ово питање да ставим на решење. Ко је за то да се прими предлог комисије, гласаће — за, а које да остане по старом, тај ће гласати против.

Гласало је 11 против а 7 за.

Седница закључена.

Држан 24. Новембра 1891. године у Београду.

Почетак у 10 и по час. пре подне.
Председавао председник општине г. Милован Р. Маринковић.

Председник. Изволте саслушати протокол прошлог састанка.

Секретар прочита (прима се).

Књиговођа чита продужење буџета, и то: За фонд умрлих чиновника општинских 1000 дин.

Председник. Да би чиновништво општине могло сав свој труд и сав свој живот да посвети интересима општине, ми смо мислили да смо дужни да га колико је могуће осигурамо. Ви знате да су званичници општине саставили једно удружење, које има задаћу да положај званичника чланова удружења осигура на форму осигурања чиновничких. У општини београдској има доста особља које је у удружењу и ја држим да је општина дужна да то удружење помогне тиме: што ће да му даје од године на годину извесну потпору у тежњи да се том потпором и сопственим улозима чиновника општинских осигура њихов положај те да не падају на терет општини на случај какав. Као год што чиновници државни улажу па и примају месечну потпору у извесним приликама, тако би хтели и општински чиновници да уреде њихов фонд. Ова сума коју буџетска комисија предлаже да се у буџет стави, неће се издавати док се не види да ли ће фонд моћи да се оснује и да живи.

Са ових разлога ја мислим да ћете одобрити ову суму. (Одобравамо.)

Милан Капетановић. Ја бих имао да замолим одбор за још једну малену потпору. Познато вам је да на великој школи има један фонд за потпомагање сиротних великошколаца. Да сиротиње на великој школи има довољно, мислим да није потребно ни да вам спомињем а камо ли доказујем. Њих има око 3—4 од целокупног броја. Да је сиротиња узрок врло неповољним здравственим приликама код њих и да је то врло тежак положај — учити и немати срестава, и то вам је, господо одборници, без сумње познато. Са тога се то друштво обратило апелом на све општине и на све дарезљивије појединце да му притеку у помоћ те да оно опет може чинити помоћ сиротним ђацима, да им може давати стан уљудан те да се не потуцају по ђумезима и своје здравље руше, а да им по могућству даје и храну да не гладују.

Ради те племените цели ради које је друштво образовано ја вас молим да дозволите да се прочита писмо управе друштва управљено на председништво да помоћ па за тим одобрава помоћ од 500 дин. за овај фонд. (Прима се).

Председник. Дозволите да се пре ваше одлуке прочита писмо које је председништво добило од друштва па онда решите ствар.

Секретар прочита молбу за помоћ.

М. Капетановић. Ја мислим да би требало помоћ да се одреди стално као ова потпора друштву Св. Саве и др. Бар да нашњи одбор треба да то стави.

Радешко Драговић. После разлога г. Капетановићевих немам шта више да кажем до што бих желео да се цифра од 500 на 600 дин. повећа. Кад дајемо оволику помоћ друштву Св. Саве које помашу и сви родољуби и сва Србија, право је да и на ову хуманитарну цел дамо шта било.

(свршиће се)